

OPEN OPROEP 1308E

De volledige studieopdracht voor de verbouwing en uitbreiding van de vzw "de Witte Berken" en de vzw "Centrum de Wijzer".

DE CAMPUS IN HET DORP: TE GROOT OF TE KLEIN

DE CAMPUS IN HET DORP: TE GROOT OF TE KLEIN?

De campus van de VZw's De Witte Berken en Centrum De Wijzer is gelegen binnen een (voormalig) kloostercomplex. Het klooster maakt op zijn beurt onderdeel uit van een (te) groot bouwblok. Het bouwblok houdt op deze manier twee zeer verschillende schalen samen: een rij van krappe arbeiderswoningen en de grootschalige gebouwen van het kloostercomplex. De nauwe straten tussen de randen van de bouwblokken staan in schril contrast met de weidsheid van het binnengebied. De groene kloostertuin bezorgt de binnenkant van het bouwblok een bijzondere meerwaarde. Die groene long van het bouwblok is vanaf de buitenkant enkel voelbaar aan de ingangspoorten van De Witte Berken en Centrum De Wijzer. Ter hoogte van het rijhuis De Wilde Wingerd gaat de aaneenschakeling van rijwoningen over in een karakteristieke kloostermuur. De grote gebouwen spelen achter deze muur in tweede orde. De kloostermuur neemt de representatie van de achterliggende campus voor zijn rekening. Juist hier wordt het schaalverschil binnen het bouwblok duidelijk voelbaar. De te kleine rijwoningen zijn niet meer aangepast aan hedendaagse woonnoden en zoeken uitbreiding in een aaneenschakeling van achterkeukens. De vleugel van het kloostercomplex bestemd voor Centrum De Wijzer was ooit bedoeld als een humanioraschool. Dit bleek echter te ambitieus voor Wervik. De basisschool in het kloostercomplex krimpt in de toekomst binnen de gebouwen ook verder in. Zeer bruut en ongenueanceerd zouden we kunnen stellen dat het patrimonium binnen dit bouwblok enerzijds te groot en anderzijds te klein is. Misschien is het ook met dezelfde probleemstelling dat de werking van Centrum De Wijzer en de Witte Berken voor een stuk worstelen. De Witte Berken zocht in het te krappe rijhuis de Wilde Wingerd alsmaar uitbreiding in de lengterichting. Paviljoen Ter Beke werd er labyrintisch aangeschakeld. Omwille van de nodige compartimentering voor de werking van Centrum De Wijzer kan de overmaatse traveemaat van het gebouw niet meer gevolgd worden. De opdelingen in ruimtes buiten het traveeritme tonen de onaangepastheid en zorgen voor een opgesloten gevoel ondanks een te groot gebouw.

2 VZWS OP 1 CAMPUS: LIVING APART TOGETHER

Een complexe voorgeschiedenis gaat vooraf aan het samenleven rond de kloostertuin van begeleidingstehuis De Witte Berken en De Wijzer, centrum voor Onthaal, Oriëntatie en Observatie.

Ondanks een verschillend perspectief binnen de bijzondere jeugdzorg hebben ze als bindend middel het (tijdelijk) huisvesten in leefgroepen van jonge mensen met familiale of persoonlijke problemen waarbij gesprekken met de kinderen, familieleden of derden belangrijk zijn.

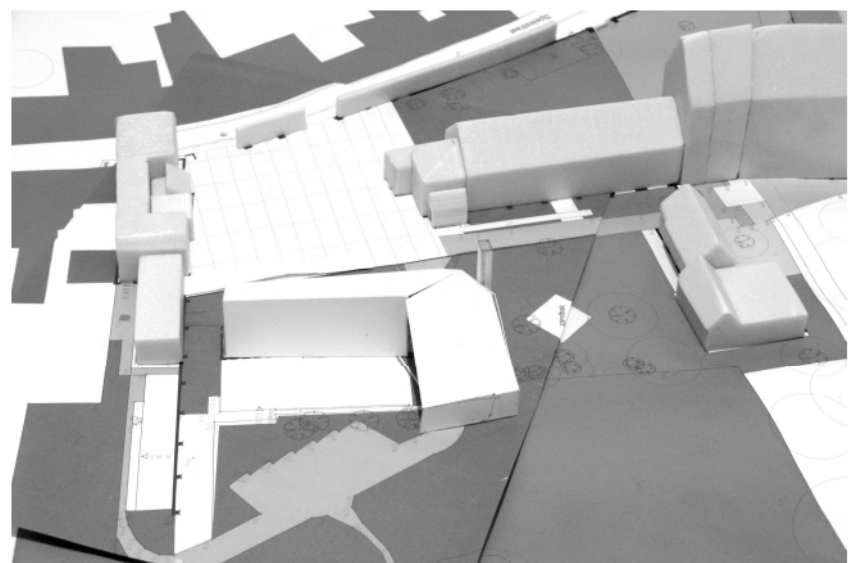
Centrum De Wijzer staat voor een kort verblijf: elk kind moet kunnen worden opgevangen met de nodige zorgen in een aangenaam kader, maar er mag geen aanleiding zijn om zich te gaan nestelen.

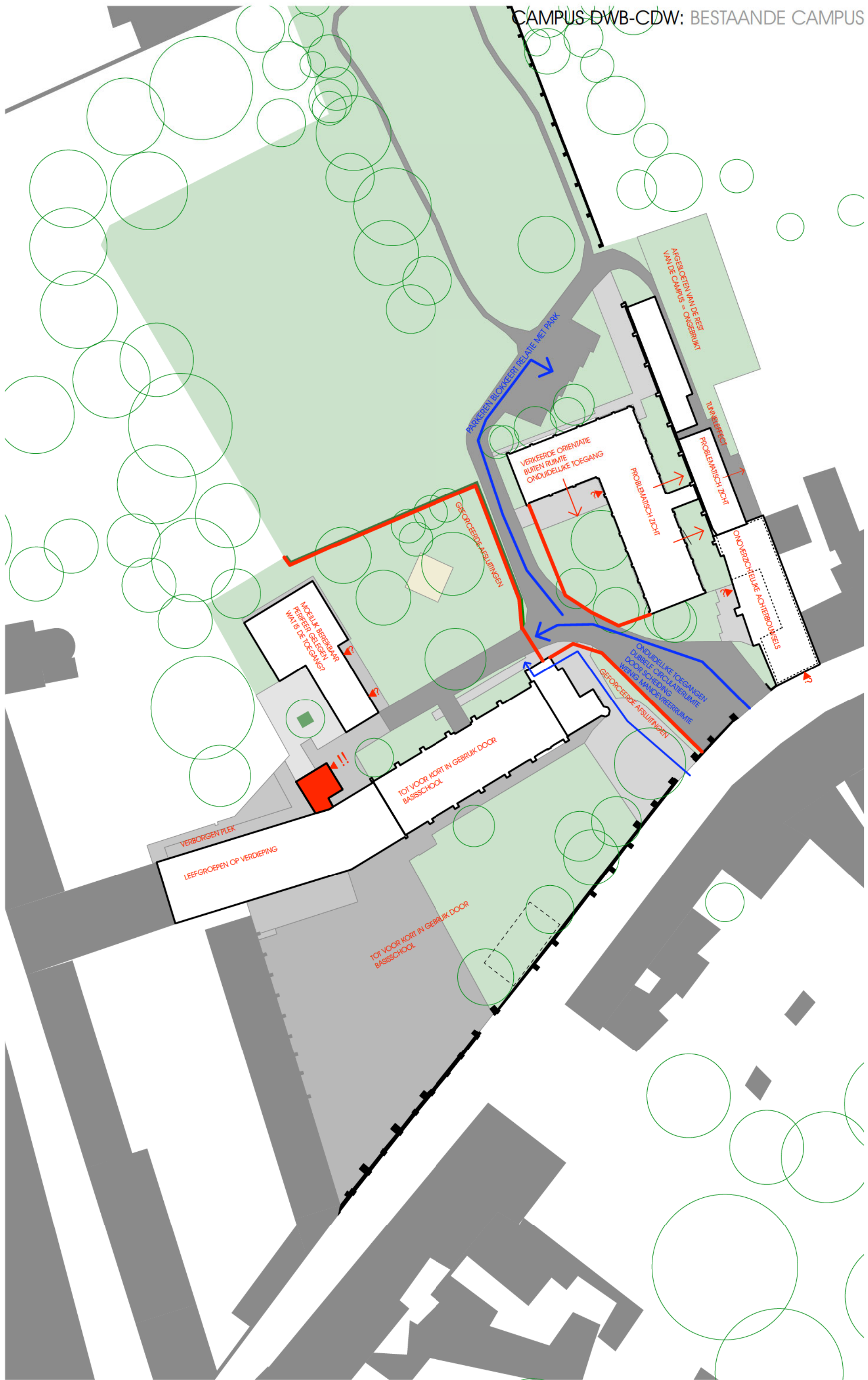
Het verblijf in De Witte Berken kan langduriger zijn: het gevoel van 'thuis' te zijn is belangrijk.

Voor een stuk zit in de opdeling van de beschikbare gebouwen tussen de vzw's al dat verschil in programma. De vroegere gymzaal en de vleugel bedoeld voor een humaniora-afdeling kunnen aan CDW misschien bieden van al wat plezanter is aan een 'internaat': grote hoge ruimtes, sportvelden en een grote tuin om in te ravotten, elke dag een hoop speelkameraadjes, tafel tennis, tafeltennis, fitnessstoestellen, een eigen ruime kamer... Doordat er meer ruimte beschikbaar wordt voor CDW kunnen de impliciete kwaliteiten van het gebouw door reorganisatie binnen het volume worden blootgelegd. Elke deelruimte krijgt een dragend ruimtelijk principe dat aanleunt bij de logica van het gebouwonderdeel: de grote ruimte van de gymzaal, klaslokalen langs een schoolgang, individuele kamers volgens de tarvee van het gebouw.

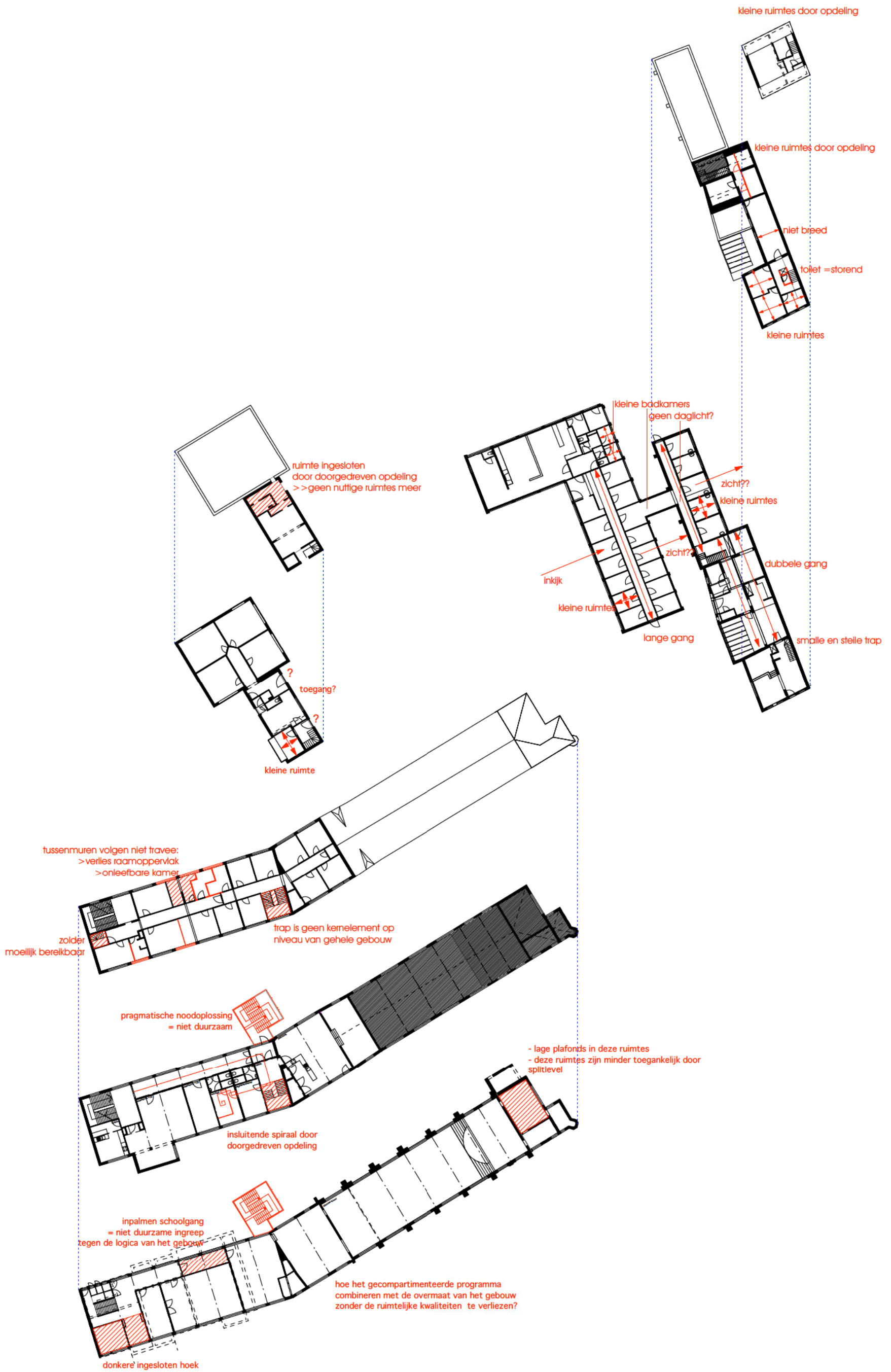
Door afbraak van de bestaande leefgroep Ter Beke en het bouwen van een nieuwe leefgroep in relatie met de tuin kan aan de werking van DWB gegeven worden waar er behoefte aan is: een ruim(e) (t)huis met vele kamers. Met zijn (der)tiene wonen in een krap rijhuis lijkt niet aangenaam, maar wel in villa of een landhuis. De architectuur van dit gebouw zal dan ook trachten om de archetypische kenmerken van een huis in zich op te nemen: wonen onder 1 grote kap met een forse schouw. De inplanting van de nieuwbouw leefgroep zal niet enkel cruciaal zijn voor de werking van DWB alleen, maar doordat het de meest ruimtelijke ingreep is zal het gebouw ook trachten de onderlinge relaties op de gehele campus te verbeteren: een aangepaste tussenschaal tussen de te grote en de te kleine gebouwen, de oriëntatie naar een eigen buitenruimte afgescheiden van de andere leefgroepen, een gezicht geven aan de leefgroep voor bewoners en bezoekers, het ondersteunen van een circulatie-as gekoppeld aan het toekomen en vertrekken,...

Omwille van de verschillende werking van beide vzw's is compartimenteren noodzakelijk. Door de fysische aanwezigheid binnen 1 kloostertuin is samenleven echter onvermijdelijk. Door het delen van een stuk basisinfrastructuur (gemeenschappelijk onthaal, polyvalente lokalen, parkeren, park- speeltuin) wordt een verdere ruimteverslindende opdeling vermeden. Een ruimtelijk dargend element (gemeenschappelijk voorplein en een centrale (gecontroleerde) circulatie-as) moet duidelijkheid creëren over het adres van de verschillende onderdelen binnen de campus.

CAMPUS DWB-CDW: ONAANGEPAST PATRIMONIUM

ONAANGEPASTHEID VAN HET PATRIMONIUM AAN HET PROGRAMMA

Zoals gesteld lijkt het beschikbare patrimonium niet aangepast aan de noden van het programma: te groot of te klein. Het krappe rijhuis Wilde Wingerd zocht systematisch uitbreiding in aaneengeschaalde achterbouwsels. De beschikbare ruimtes in de vleugel van cdw werd zo goed en zo kwaad als het kon ingevuld en bereikbaar gemaakt. Nodige opdelingen in de werking konden echter niet altijd de logica van het gebouw volgen. Plotse verdubbeling van beschikbare oppervlakte maakt vroegere pragmatische ingrepen betekenisloos. Een systematische screening van alle gebouwoonderdelen op hun problemen en het onderkennen van hun onderliggende potenties brengt ons al een stap verder naar een ontwerp.

DE WITTE BERKEN

SCREENING EN ONDERKENNEN POTENTIES

De uitbreidingsdrang van de Witte Berken in de lengte richting sprong ons als buitenstaanders onmiddellijk in het oog: minstens 4 verschillende architecturen werden aan elkaar gekit tot 1 labyrintisch geheel.

- De rijwoning de Wilde Wingerd, op zich al een kleine woning voor een normaal gezin werd intussen omgevormd van leefgroep naar administratief gedeelte. De ruimte komt donker en opgesloten over door overdreven opdeling in krappe ruimtes met een eigen functie. Toch niet alles moet worden opgedeeld in hokjes? Ruimte creëren door dingen weg te laten lijkt hier de te nemen optie: 1 groot kantoor per niveau, de overloop als een open dienstzone, een minder steile trap. Doordat de raamopening vooral in de voorgevel zitten is de relatie van de rijwoning met de campus quasi onbestaande. Een raam per niveau in de zijgevel brengt niet enkel meer licht, maar verbetert ook de zichtrelatie met de gemeenschappelijke campus.
- De eerste achterbouw van de Wilde Wingerd op de gelijkvloerse verdieping was oorspronkelijk de leefruimte van leefgroep de Wilde Wingerd. Door het verdwijnen van de leefgroepfunctie wordt de ruimte als overschot nuttig voor allerlei gebruik. Ondanks de toetreding van voldoende daglicht door het daklicht komt de ruimte naar binnen gekeerd over. De ruimte kan in de toekomst zijn polyvalentie behouden voor functies die baat hebben bij deze interne privacy(bv. modellering). Wellicht is het naar gebruik en ruimtegevoel toe verstandiger om de keuken te herlocaliseren als een open keuken binnen de polyvalente ruimte (modellering, plenaire vergadering DWB, feestjes..) Door de verdere opdeling naar achter in de bestaande situatie (stooklaal, waslokaal, berging, gang badkamer, badkamer, wc, traphal) ontwikkeld de ruimte zich in 2 parallele circulatiepatronen in de lengte van het gebouw, op zoek naar natuurlijk licht. De muren die de twee langwerpige gangen scheiden blijken niet dragend te zijn. Door de niet dragende muren af te breken worden twee gangen herleid tot een. Alle ruimtes die noodzakelijk afgesloten zijn worden gebundelen in een afgesloten blok (stooklokaal- waslokaal-kuisberging). De andere ruimtes aan de gang worden zo open mogelijk georganiseerd (berging, pauzeruimte personeel), als het ware verbredingen van de gang. De bestaande badkamer aan de hall wordt omgevormd tot bezoekerswc, aangepast aan rolstoelgebruikers. De andere badkamer wordt aangepast met geschikt badkamermeubilair voor modellering (kinderbadje op werktabelt).
- De verdieping van de eerste achterbouw is door de beperkte breedte niet meer dan een gang die lokalen aan mekaar rijgt. In aansluiting op de kantoren in de rijwoning kan hier een doorloopkantoor worden georganiseerd voor een 3 tal tijdelijke werkrachten. De ruimtes voor achief zijn niet langer afgesloten maar bereikbaar uit de gang. De vroegere naaikamer is beschikbaar als kantoor voor de hoofdbegeleider van de nieuwe leefgroep Ter Beke. Hier kan in afzondering gewerkt worden, maar door de ligging aan de trap is de leefgroep redelijk snel bereikbaar.
- De tweede achterbouw is een laag volume aangebouwd aan de vroegere kloostermuur samengesteld uit te kleine kamers. De zichtrelatie op de afsluiting met de buur is niet optimaal. Omdat de ze kamers naar de toekomst niet meer gebruikt zullen worden voor een leefgroep zijn er andere mogelijkheden voor gebruik. De ruimtes zijn echter zo krap dat niet veel mogelijk is. De tussenwanden tussen de kamers (ondanks gefundeerd en in metselwerk van 14 cm) blijken uit de snede van de architectenplannen het dak niet te dragen. De tussenwanden kunnen dus worden afgebroken om ruimere kamers te creëren. Door toevoeging van kitchenettes worden vergaderlokalen, personeelsrefter of bezoekerslokalen hierin mogelijk. De invulling met mestelwerk tussen de steunberen van de kloostermuren is niet meer oorspronkelijk en zorgt voor een donkere enkelzijdige gang aan de binnenzijde. Raamopeningen in deze gang kunnen een kwalitatiever geheel bewerkstelligen.
- Het gekoppelde paviljoen Ter beke moet omwille van de subsidieregeling worden afgebroken. Vanuit leesbaarheid is het ook interessanter om de nieuwe leefgroep een eigen plek en eigen gezicht te geven, losgekoppeld van de labyrintische uitbreiding, met een eigen adres aan een centraal ontsluitingsas. Uit de fouten van het af te breken paviljoen kunnen we leren wat bij de nieuwe leefgroep niet mag gebeuren. De slaapvertrekken zijn langs een dubbelzijdige bediende gang geschakeld. De lange donkere gang die 13 (te kleine) kamers op een economische manier organiseert heeft niets te maken met een gezellige thuis, maar ondersteunt alleen maar het instellingskarakter. De zichten vanuit de kamers zijn niet aantrekkelijk: aan de ene kant kijken de kamers uit op een blinde muur van de Wilde Wingerd; aan de andere kant hebben de kamers inkijk vanop de ontsluitingsweg. In een nieuwe leefgroep worden grotere en ruimere kamers best op een compacte georganiseerd aan een enkelzijdige gang, met boeiende zichten vanuit de kamers. De huidige leefruimte van paviljoen Ter Beke

heeft een zekere kwaliteit als huiskamer, maar is met zijn buitenruimte verkeerdelijk georiënteerd naar de meer publieke straatzijde. De ingang tot de leefgroep is onduidelijk leesbaar. Een nieuwe leefgroep zou optimaal moeten gebruik maken van een relatie met het aansluitende park. Aan de publieke zijde moet de inkom duidelijk leesbaar zijn in het volume.

Samenvattend kan voor het patrimonium van de Witte Berken gesteld worden dat door het systematische plaatsgebrek en opgeslotenheid een labyrintisch uitbreidingsproces ontstaan is waardoor het geheel onleesbaar wordt en weinig ruimtelijke kwaliteiten biedt. Door de keuze voor een nieuwe leefgroep te bouwen door afbraak van paviljoen Ter beke wordt dit uitbreidingsproces ontkoppeld. Een nieuwe leefgroep neemt een strategische positie in op de campus, maar positioneert zich ook zo om alle ruimtelijke kwaliteiten voor zichzelf te benutten.

Intussen is de leefgroep de Wilde Wingerd verlaten en blijft een soort overschotsruimte achter. Het polyvalent gebruik dat de vroegere leefruimte en de vroegere kamers in de tweede achterbouw toelaten, plus de nabijheid van de administratie van de Witte Berken lijken het complex van de Wilde Wingerd de roeping te geven van een soort dienstencentrum voor de campus, een begeleidingstehuis losgekoppeld van het leefgroepgebeuren. De strategische locatie van dit dienstehuis aan de eerder gesuggereerde centrale as en voorplein, maakt de inplanting van het gemeenschappelijk onthaal in uitbreiding op de Wilde Wingerd evident. Als een lichte voorzetconstructie geeft het gemeenschappelijk onthaal een nieuw gezicht aan het Wilde Wingerd complex en tegelijk de gehele campus: een nieuwe interface. Belangrijker nog is de herkenbaarheid voor bezoekers en het overzicht vanuit het onthaal op de dragende as van de campus: bezoekers begeven zich langs deze 'gecontroleerde as' van onthaal naar bezoekersruimte bij de leefgroep en vervolgens naar nabesprekingen in de administratieve gedeeltes.

In een maximale versie zou de vroeger leefruimte van de Wilde Wingerd als polyvalente ruimte mee uitbreiding kunnen vinden in deze nieuwe interface.

KEUZES MAKEN BINNEN HET BESCHIKBARE BUDGET

Het realiseren van de nieuwe leefgroep, alle verbeteringswerken aan de Wilde Wingerd tot dienstencentrum en gemeenschappelijk onthaal behoren tot een ideaal scenario. Zoals vaak is het verlanglijstje van behoeftes spijtig genoeg groter dan het beschikbare budget. Op basis van een eerste schetsontwerp zullen keuzes moeten gemaakt worden. Een sluitend voorstel in deze open oproep dat aan alle behoeftes tegemoet komt binnen het beschikbare budget is, zonder dialoog met de bouwheer niet mogelijk. Uit het een brute kostenraming per m² voor de nieuwbouw leefgroep lijkt het grootste gedeelte van het budget reeds opgenomen te zijn door de nieuwe leefgroep: +/- 500m² x 1000€/m² = 500.000€. We voelen ons gesteund in die ruwe raming omdat ook de nieuwbouw voor leefgroep de Gapaert met een vergelijkbaar programma een dergelijk budget vraagt. Dat de oppervlakte van een nieuwe leefgroep (+/- 500m²) groter is dan het huidige paviljoen(+/-340m²) is heel logisch: grotere slaapkamers, extra begeleiderslokalen en bezoekersruimte met aangepast toilet,... Om het gebouw toch compact te houden (economisch en energetisch interessant) werd gekozen om een deel van de kamers (voor de oudere kinderen) op verdieping te organiseren waardoor de buitenschil kleiner wordt dan een volledige gelijkvloerse organisatie.

Het bouwen van de nieuwe leefgroep lijkt ons voor de werking van de Witte Berken de hoofdzaak en de meest duurzame oplossing voor de toekomst. Het oprispen van de kantoren en upgraden van het rijhuis kan wellicht voor het overblijvende budget (75.000 € min afbraakkosten voor paviljoen Ter Beke) georganiseerd worden. Een grondigere bouwfysische kennismaking met het gebouw van de Wilde Wingerd moet echter duidelijk maken welke investeringen binnen het haalbare budget voor de Wilde Wingerd haalbaar zijn: nieuwe ramen, nieuwe vloeren, isoleren dak, isoleren muren, nieuwe ketel of andere technieken, ventilatie. De gelijkvloerse ruimtes van de achterbouwsels van de Wilde Wingerd uitbreiden met een gemeenschappelijk onthaal en upgraden tot een begeleidingshuis zouden mede gefinancierd kunnen worden door Centrum De Wijzer.

CENTRUM DE WIJZER

SCREENING EN ONDERKENNEN POTENTIES

Zoals al bleek uit een analyse van het patrimonium heeft ook Centrum De Wijzer te kampen met een onaangepastheid van het gebouw aan het programma. De schaal van het gebouw genereert grote open ruimtes die niet altijd verzoenbaar zijn met de functies die erin gehuisvest moeten worden. Dit heeft in het verleden geleid tot een opdelen in kleinere ruimtes wat soms leidt tot een opgesloten gevoel. Er bestaat een onevenwicht tussen de grootte van de ruimtes en de vraag tot een doorgedreven compartimentering.

Een strategie ontwikkelt zich als volgt:

- De opdelingen gemaakt in het verleden volgen niet altijd de logica van het gebouw; de muren volgen de traveemaat niet en botsen op ramen, een trappenkoker is aan de buitenzijde bijgeplaatst alsof er een gebrek aan plaats is voor verticale circulatiekernen, lokalen zitten ingesloten. In een eerste stap van de strategie worden deze elementen weggenomen.
- Het gebouw blijft over met een zuiver casco, een casco. Door het toevoegen van kernelementen zoals een liftkoker en een extra vluchtrappenkoker krijgt het gebouw in een tweede stap van de strategie een upgrade en wordt getransformeerd tot een intelligente casco. Deze kernelementen dienen echter niet enkel het huidige programma, maar zorgen ervoor dat ook de prachtige zolderruimte toegankelijk wordt.
- Dit laatste kan gepaard gaan met het upgraden van de bouwfysische eigenschappen van het dak. Deze stappen in de strategie vergen een extra financiële inspanning die niet eenvoudigweg met het bestaande budget te lijmen valt. Het kan echter de moeite lonen nu te investeren in de globaliteit van het gebouw. Zo wordt toekomstig ander gebruik van het gebouw niet uitgesloten. Verder heeft een opwaardering van de technische installaties zoals energiezuinige verwarming en vernieuwde elektrische installaties minder zin zonder de bouwschil op een degelijke manier aan te pakken. Isoleren van het dak kwam reeds aan bod, maar ook het vervangen van alle enkelvoudig beglaasde raampartijen door ramen met dubbele isolerende beglazing is een must.

Na het zetten van voorgaande stappen wordt bestudeerd hoe de organisatie van het programma kan gerealiseerd worden.

- Omdat beide leefgroepen best op de gelijkvloerse verdieping worden georganiseerd moeten zowel de vroegere gymzaal, schoolrefter, keuken en ateliers worden ingenomen.
- De keuze om de leefgroep < 12j te positioneren binnen de gymzaal volgt logisch uit de inplanting van het gebouw ten opzichte van de buitenruimtes en de centrale as. Deze leefgroep kan aansluiten op de groene buitenruimte naast de schoolkoer, maar even goed op de buitenruimte tussen het paviljoen met de administratie van Centrum De Wijzer en de nieuwe leefgroep Ter Beke. Samenspelen met de kleintjes van Ter Beke valt op die manier gemakkelijk te organiseren. De leefgroep > 12j krijgt de schoolkoer als direct bij hun leefgroep aangesloten buitenruimte. De koer kan hierbij vlot dienst doen als sportterrein.
- Centraal tussen de twee leefgroepen worden in de vroegere schoolrefter de bezoekersruimtes voor beide leefgroepen geïntegreerd. Dit biedt een aantal voordelen. Rechtstreeks vanuit de leefgroepen kunnen de kinderen naar deze ruimtes begeleid worden. De bezoekersruimtes zijn voor bezoekers vlot toegankelijk van op de centrale as. Ze zijn bovendien dicht bij het paviljoen met de administratie gelegen. Doordat ze centraal tussen beide leefgroepen gesitueerd zijn, spaart men heel wat ruimte. De 4 bezoekersruimtes voor telkens 8 personen zijn totaal inzetbaar. Er is slechts 1 bezoekerstoilet nodig. De centrale inkomhal ontsluit ook de zolder via de trappenkoker die tevens dienst doet als vluchtrap. De zolder wordt toegankelijk gemaakt voor eventuele toekomstige invulling of verhuur aan derden.
- De bestaande gymzaal herwint aan authenticiteit door het blootleggen van het dakgebinte (verwijderen vals plafond). Opentrekken van raamopeningen tot op vloerwerkingsniveau brengen meer licht binnen en ontsluiten de grote mooie ruimte naar buiten toe. Deze ruimte opdelen zou jammer zijn. Een oplossing werd bedacht onder de vorm van een structurend en organiserend element, het 'tapijt'. Dit element wordt gekneet en gevormd zodat alle functies de beslotenheid krijgen die ze nodig hebben. Het tapijt maakt een glooiende beweging door de ruimte en blijft los van de grenzen van het bestaande gebouw, op die manier respect tonend voor het bestaande en extra en controleerbare speelruimte creërend voor de kleine kinderen. De verbinding tussen tapijt en bezoekersruimte leidt rechtstreeks naar de kinderkamers. Een babykamer vlakbij de trap zorgt voor extra nabijheid tot het begeleiderslokaal.
- Voor de leefgroep > 12j worden de vroegere ateliers en keuken ingepalmd. De oude schoolgang blijft behouden. De organisatie gebeurt langs de bestaande muur. Een langwerpig meubel pakt de lange muur in en dijt uit in de ruimte. Deze 'kast' sluit een hele reeks functies in. Het meubel penetreert doorheen de dwarse wanden, en maakt de bestaande deuren tot grote openingen die de overgebleven ruimtes in elkaar doen overvloeien. Zo ontstaat een zichtas langsheen het meubel. Het begeleiderslokaal is strategisch opgesteld aan het begin van deze as en behoudt ook visueel contact met de trappenhal aan de andere zijde. De twee grote ruimtes kunnen tevens van elkaar afgesloten worden door middel van schuifwanden.
- De slaapkamers en sanitaire ruimtes worden voor de leefgroep < 12j op de 1ste verdieping en voor de leefgroep > 12j op de 2de verdieping georganiseerd. De sanitaire kernen worden centraal geplaatst en

krijgen rondom extra ruimte. De monotone continuïteit van een lange gang wordt op die manier aangenaam onderbroken.

- De donkere ruimtes nabij het schoolgebouw worden optimaal benut door de wakende nachtdienst. Deze kan dichtbij de traphal en lift geïntegreerd een oogje in het zeil houden op beide verdiepingen. De nabijheid van de lift vergemakkelijkt zijn nachtelijke logistieke taken in deze ruimtes die ook dienst doen als gemeenschappelijk was- en strijklokaal.
- Het karakteristiek gebouw op de kop van Centrum de Wijzer en gelegen aan het voorplein wordt omgebouwd tot centraal gelegen en gemeenschappelijke keuken. De lage plafondhoogtes en moeilijke bereikbaarheid via een smalle trap leidt tot het verlagen van de vloer tot op gelijkvloers niveau. De op die manier overbodig geworden trappenhal wordt benut als inloopkoelkast.

Paviljoen administratie:

- In de huidige situatie is dit paviljoen problematisch door zijn achtergelegen ligging. Door definiering van de nieuwe centrale as krijgt het paviljoen een duidelijk adres aan de drager van de campus, recht tegenover het bezoekerscentrum van Centrum De Wijzer.
- De twee inkomdeuren werken verwarrend en worden daarom teruggebracht tot 1 inkomdeur. Een grote centrale ontsluitingszone tussen de aanbouw in houtskel en het oorspronkelijke gebouw verleent ook direct toegang tot het tuintje aan de andere zijde. Huidig administratief lokaal aan de trap kan verbreed worden door wegnemen van niet dragende wand. Een interne gang aan de buitengevel geeft toegang tot de trap en de bovenverdieping
- De weinige kwaliteiten van dit gebouw worden versterkt door bovenstaande eenvoudige eengrepen. Een opruimen van het geheel lijkt ook noodzakelijk.

KEUZES MAKEN BINNEN HET BESCHIKBARE BUDGET

Ook voor Centrum De Wijzer zullen samen met de bouwheer financiële keuzes moeten gemaakt worden. Al lijkt het budget voor de verbouwing van Centrum De Wijzer op het eerste zicht ruim voldoende, toch blijkt uit een eerste ruwe kostenraming dat ook hier knopen zullen moeten doorgesneden worden. Het groot aantal vierkante meters werkt hier immers als hefboom. Een aantal opties zijn het overwegen waard, maar wegen duidelijk op het budget. Naar de toekomst toe lijken sommige opties wel de voorkeur te genieten, zoals onder andere het bouwfysisch en energetisch rendabel maken van het gebouw door grondige renovatie en isolatie van het dak en vernieuwen van alle raampartijen. Andere keuzes zijn aan te raden in functie van toekomstige flexibiliteit maar zijn minder dwingend, zoals het afwerken van de zolderruimte. Er zullen duidelijk afwegingen moeten gemaakt worden mede in functie van de duurzaamheid. Tevens moet rekening gehouden worden met het eventueel overhevelen van een deel van het budget naar het bouwen van een gemeenschappelijk onthaal voor de hele campus, gelegen aan de Wilde Wingerd.

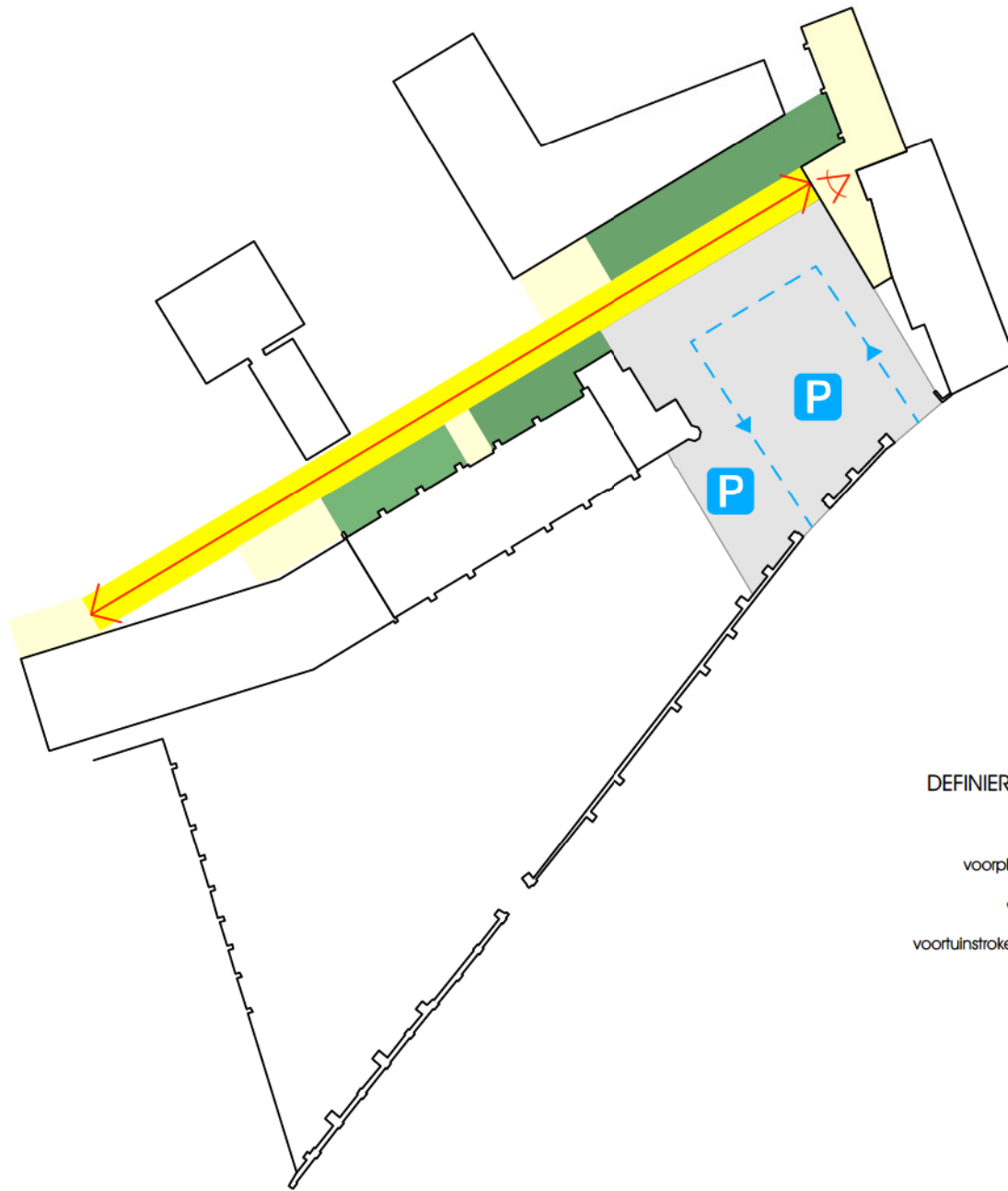

1. voorplein: parkeren, leveringen, schoolbus
2. gedefinieerde parkeerzones
3. centrale circulatie as (toegankelijk voor brandweer, leveringen)
4. gemeenschappelijk onthaal/administratie
5. gemeenschappelijke polyvalente ruimtes (wachtruimtes bezoek, plenaire vergadering, personeelsrefter)
6. begeleidings(te)huis de Wilde Wingerd (modelling, gezinsbegeleiding)
7. administratie de Witte Berken
8. Centrale grootkeuken
9. Leefgroep Terbeke
10. Buitenruimte leefgroep Ter Beke: terras-tuin
11. Leefgroep CDW < 12j.
12. buitenruimte leefgroep CDW < 12j.
13. Leefgroep CDW > 12j.
14. buitenruimte leefgroep CDW > 12j.
15. bezoekerscentrum CDW
16. administratie CDW
17. buitenruimte administratie CDW
18. gemeenschappelijk park: voetbalveld
19. gemeenschappelijk park: speeltuin
20. gemeenschappelijk park: boomgaard

0 12 5 10 20 50m

DEFINIEREN VAN EEN VOORPLEIN EN EEN DRAGENDE AS

- dragende as gekoppeld aan centrale onthaalfunctie
- voorplein ontvangt buitenstaanders (parkeren-schoolbus-leveringen)
- elk programmaonderdeel krijgt zijn eigen voordeur aan de as
- voortuinstraken aan de dragende as regelen privacy van de leefgroepen

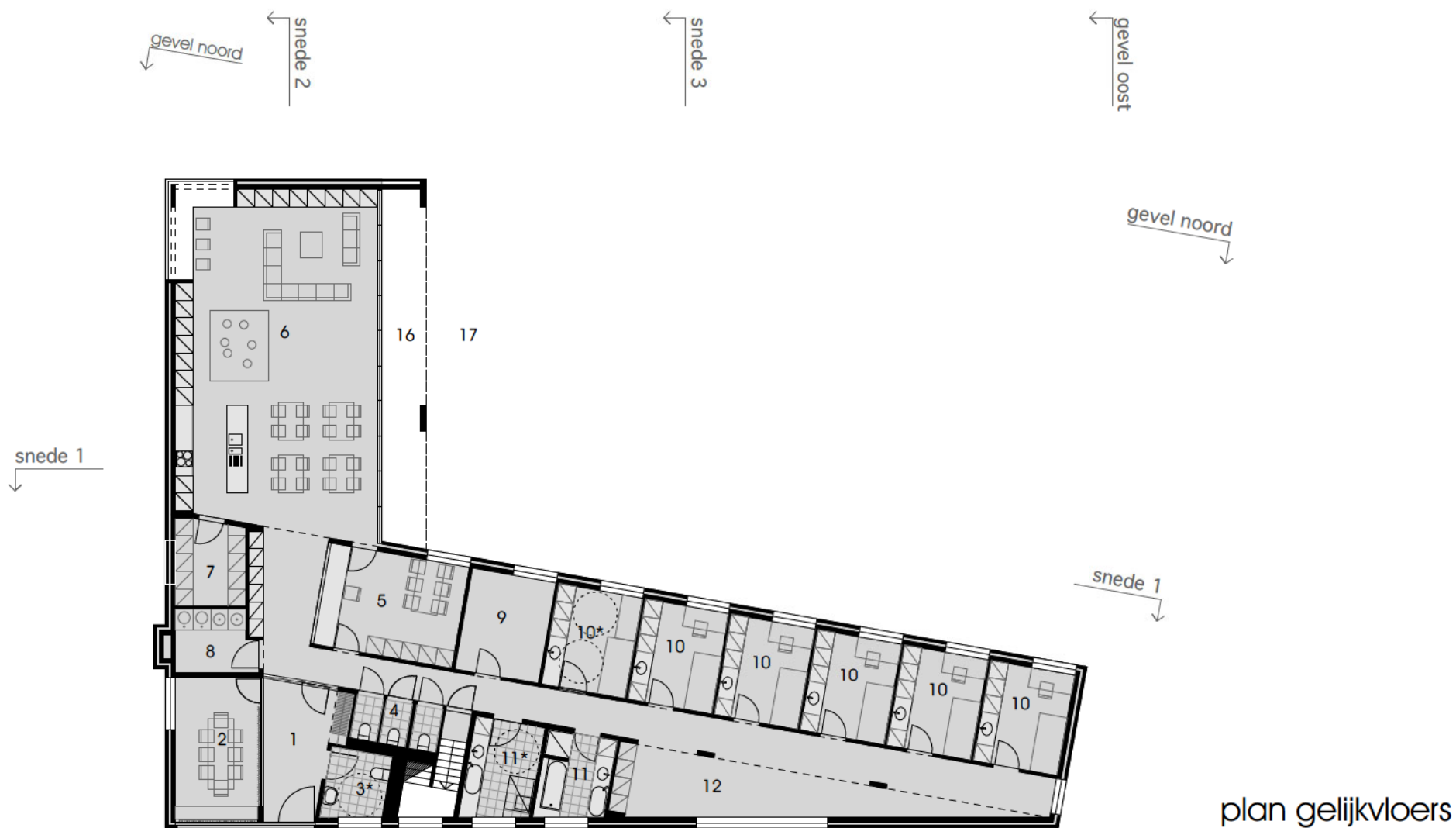

ORGANISATIE VAN PROGRAMMA LANGS DRAGENDE AS
(toegang, toegeëigende buitenuimte, interne ruimtelijke principe)

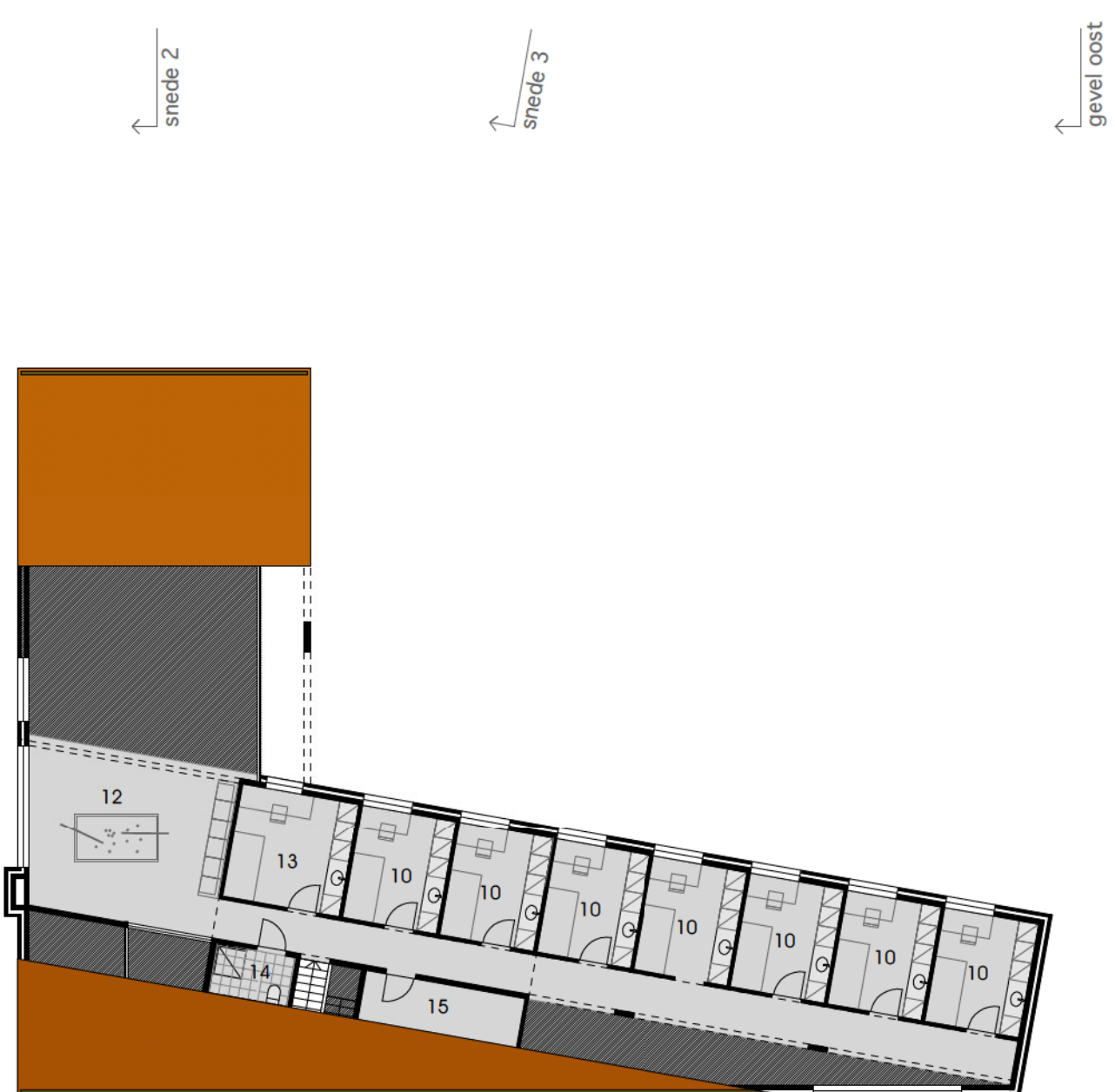
- gemeenschappelijk programma
  - 1. onthaal/administratie
  - 2. wachtruimtes / vergaderruimtes / personeelsrefter
  - 3. centrale keuken
- vzw centrum de wijzer
  - 4. leefgroep <12j.
  - 5. leefgroep > 12j.
  - 6. bezoekersruimtes cdw
  - 7. administratief gedeelte cdw
- vzw de witte berken
  - 8. leefgroep ter beke
  - 9. bezoekersruimte ter beke
  - 10. begeleidingstehuis/ modellering ruimte
  - 11. administratief gedeelte dwb

NIEUWBOUW LEEFGROEP TER BEKE: GEVELAANZICHTEN & SNEDES

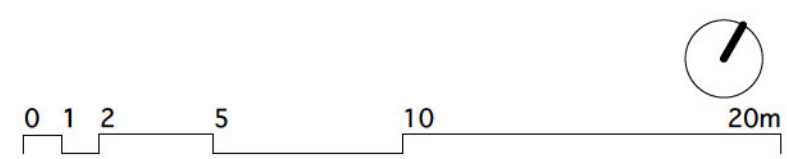

plan gelijkvloers

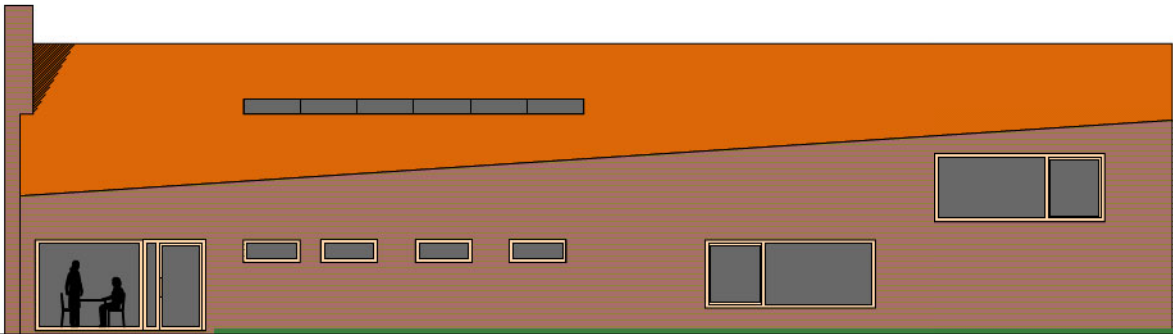

plan verdieping

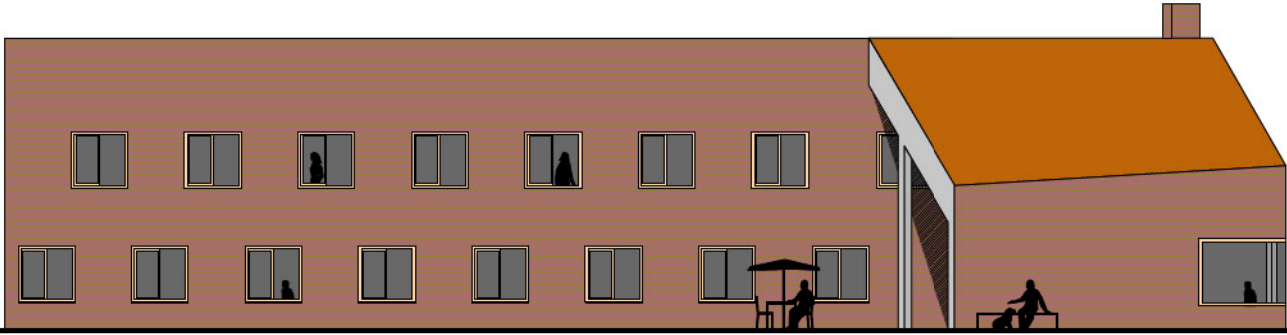
- 1. inkomhal
- 2. bezoekersruimte
- 3. wc bezoekers *
- 4. wc's leefgroep
- 5. begeleiderslokaal
- 6. leefruimte
- 7. voorraad
- 8. was- & stooklokaal
- 9. prikkelvrije ruimte
- 10. kamer kind (*)
- 11. badkamer kinderen (*)
- 12. polyvalente leefruimte (pc-hoek, voorleeshoek, modellingsruimte,...)
- 13. nachtkamer begeleider
- 14. douchekamer begeleider
- 15. zolder/technische ruimte
- 16. overdekte buitenruimte
- 17. terras
- (* ruimtes aangepast aan rolstoelgebruikers)

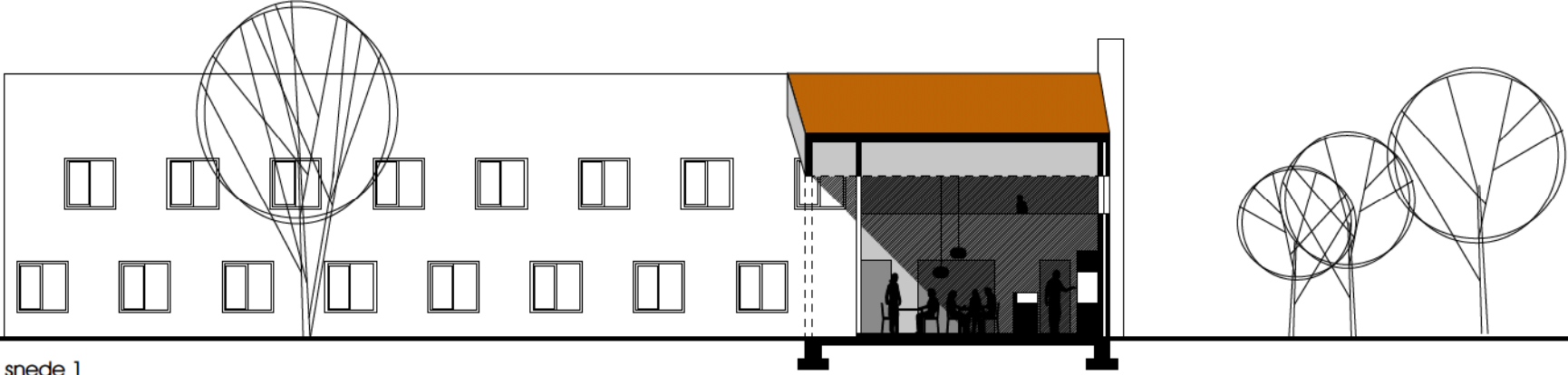
NIEUWBOUW LEEFGROEP TER BEKE: GEVELAANZICHTEN & SNEDES

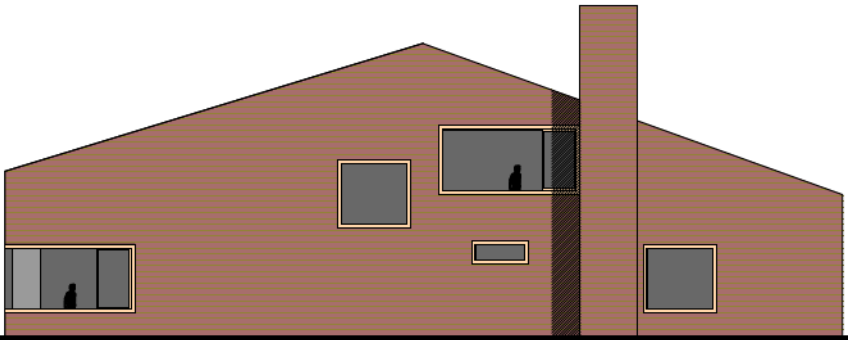
gevel zuid

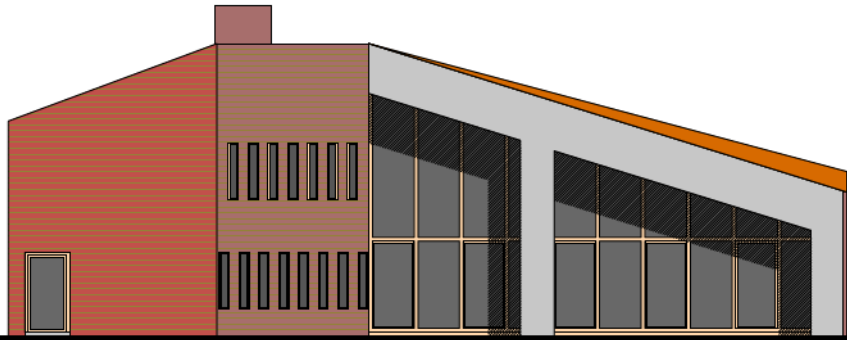
gevel noord

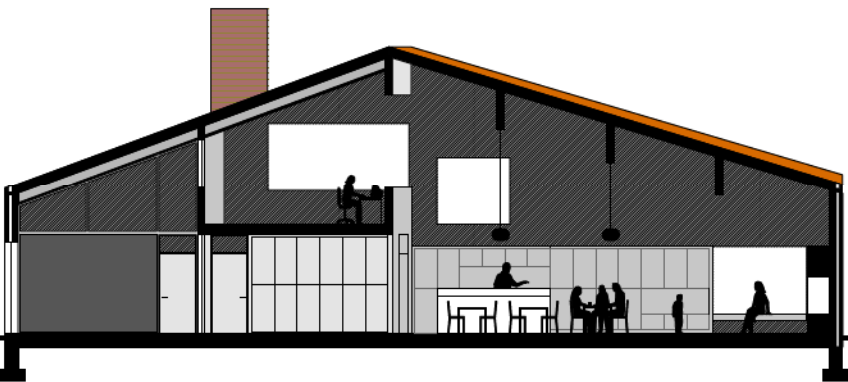
sede 1

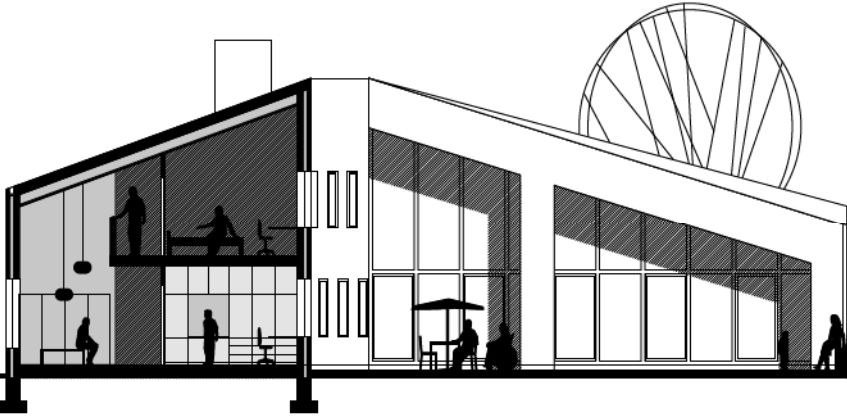
gevel west

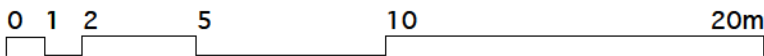
gevel oost

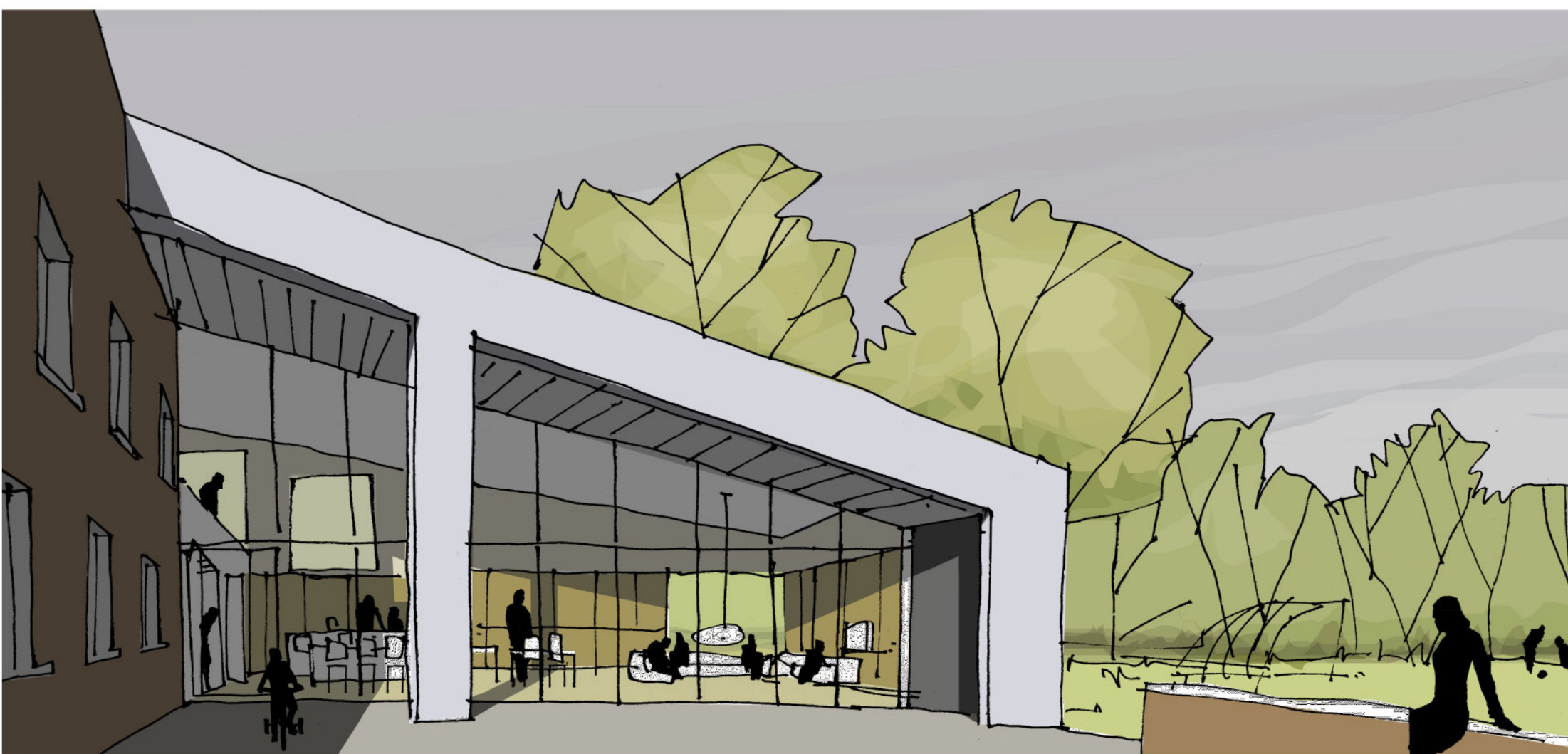

sede 2

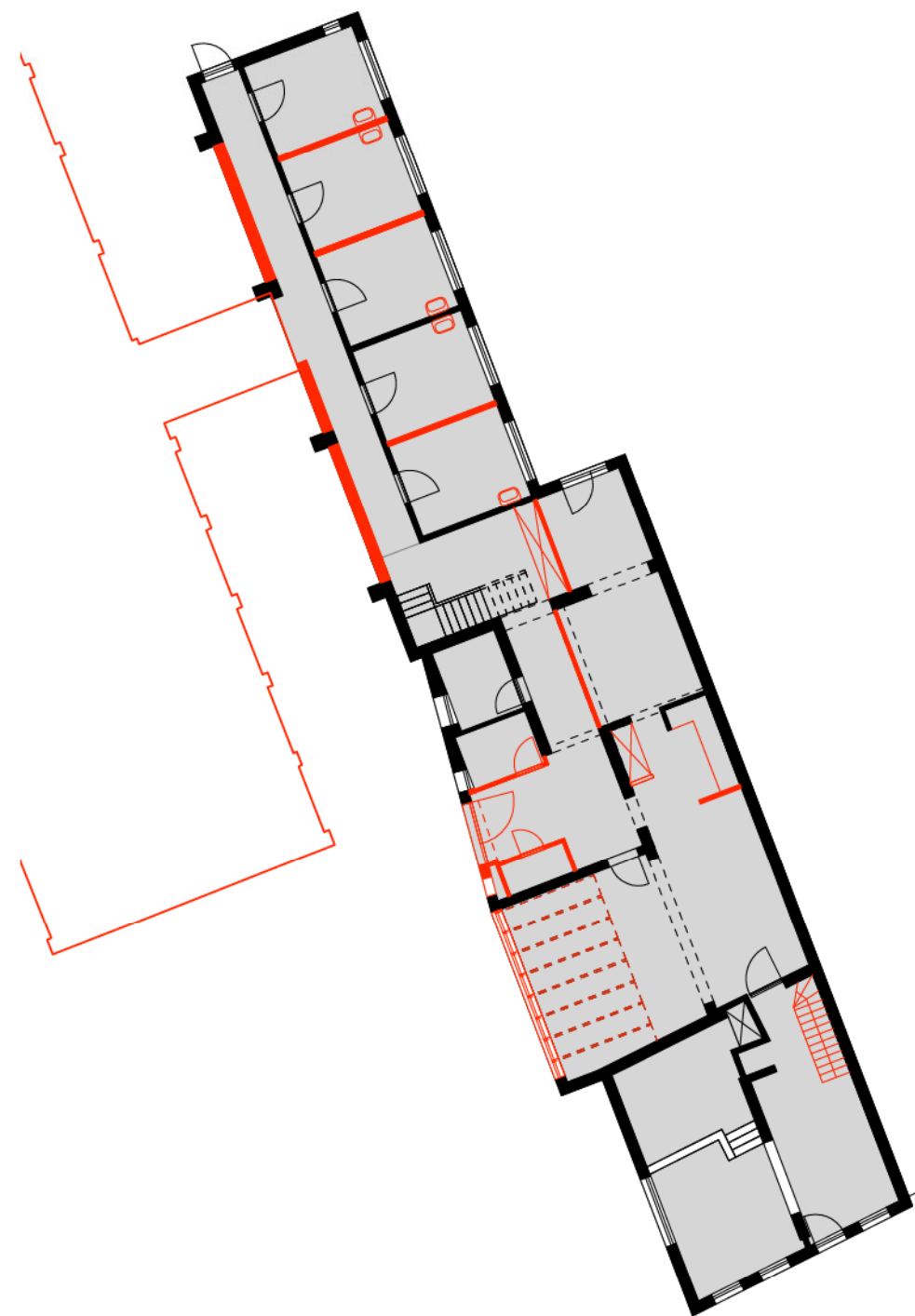

sede 2

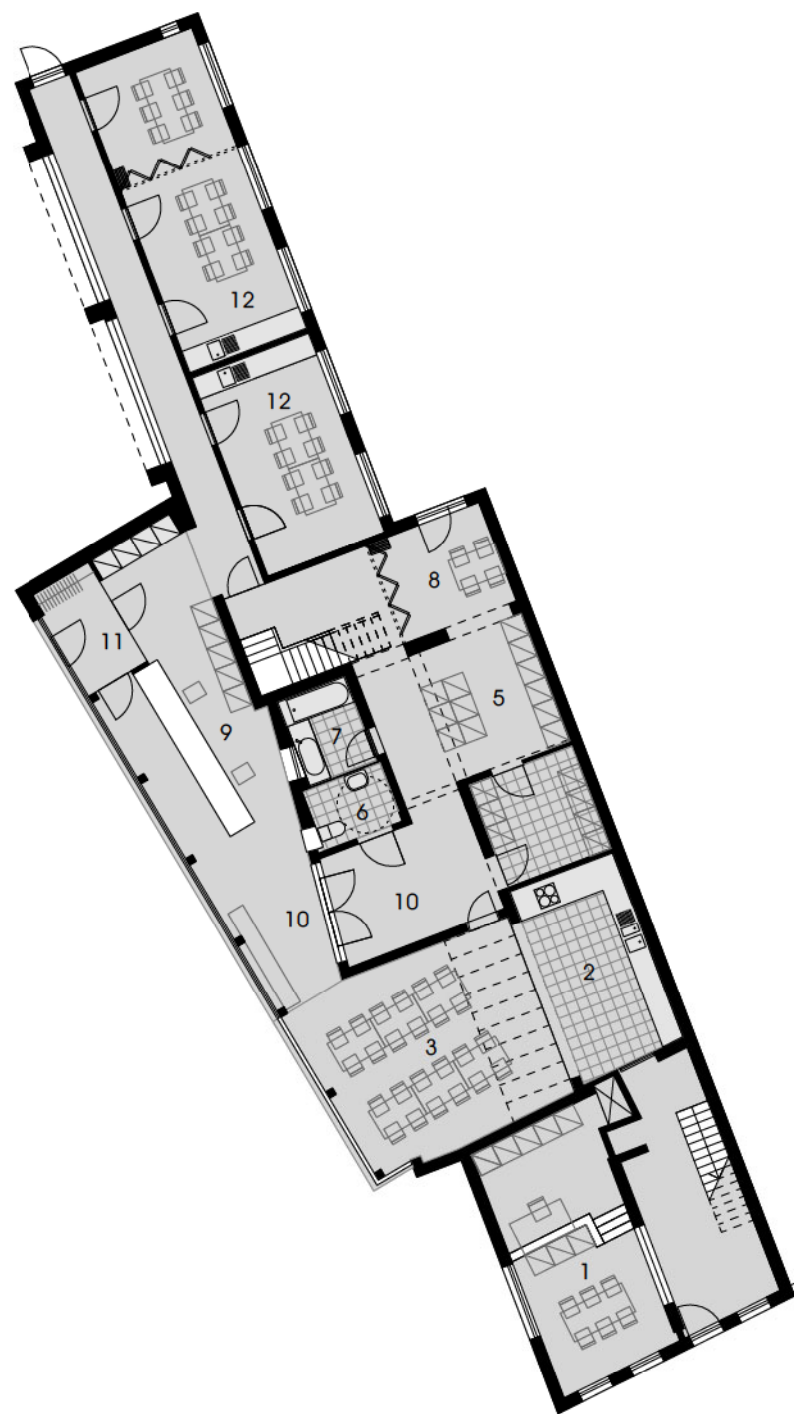

VERBOUWING LEEFGROEP DE WILDE WINGERD: PLAN GELIJKVLOERS, MAXIMALE VERSIE

voor afbraak

verbouwde toestand
uitbreiding van polyvalente ruimte
(modelling, vergaderlokaal, bezoekersruimte)

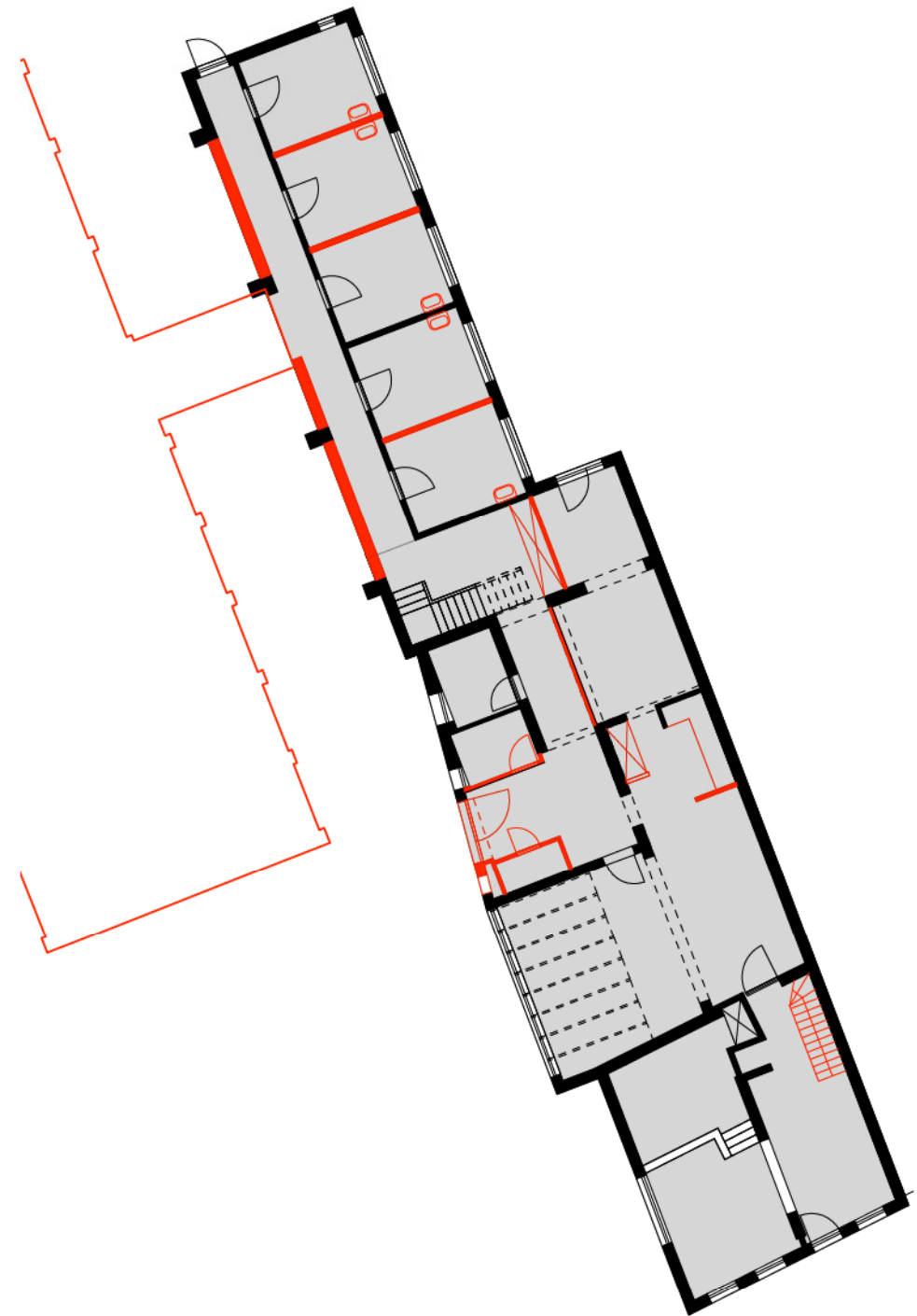
ADMINISTRATIE/ BEGELEIDINGSTEHUIS/ GEMEENSCHAPPELIJK ONTHAAL

1. kantoor directie
2. keuken
3. polyvalente ruimte (modelling, vergaderen)
4. was- en stooklokaal/ technieken/ berging kuisgereedschap
5. berging
6. wc bezoekers (aangepast aan rolstoelgebruikers)
7. badkamer voor modelling
8. pauzeruimte personeel
9. gemeenschappelijk onthaal cdw en dwb/ administratie
10. wachruimte
11. inkomsas- vestiaire
12. polyvalente vergader- en bezoekersruimtes
(wachruimtes bezoekers / modelling / referer personeel/ pleinaire vergadering)

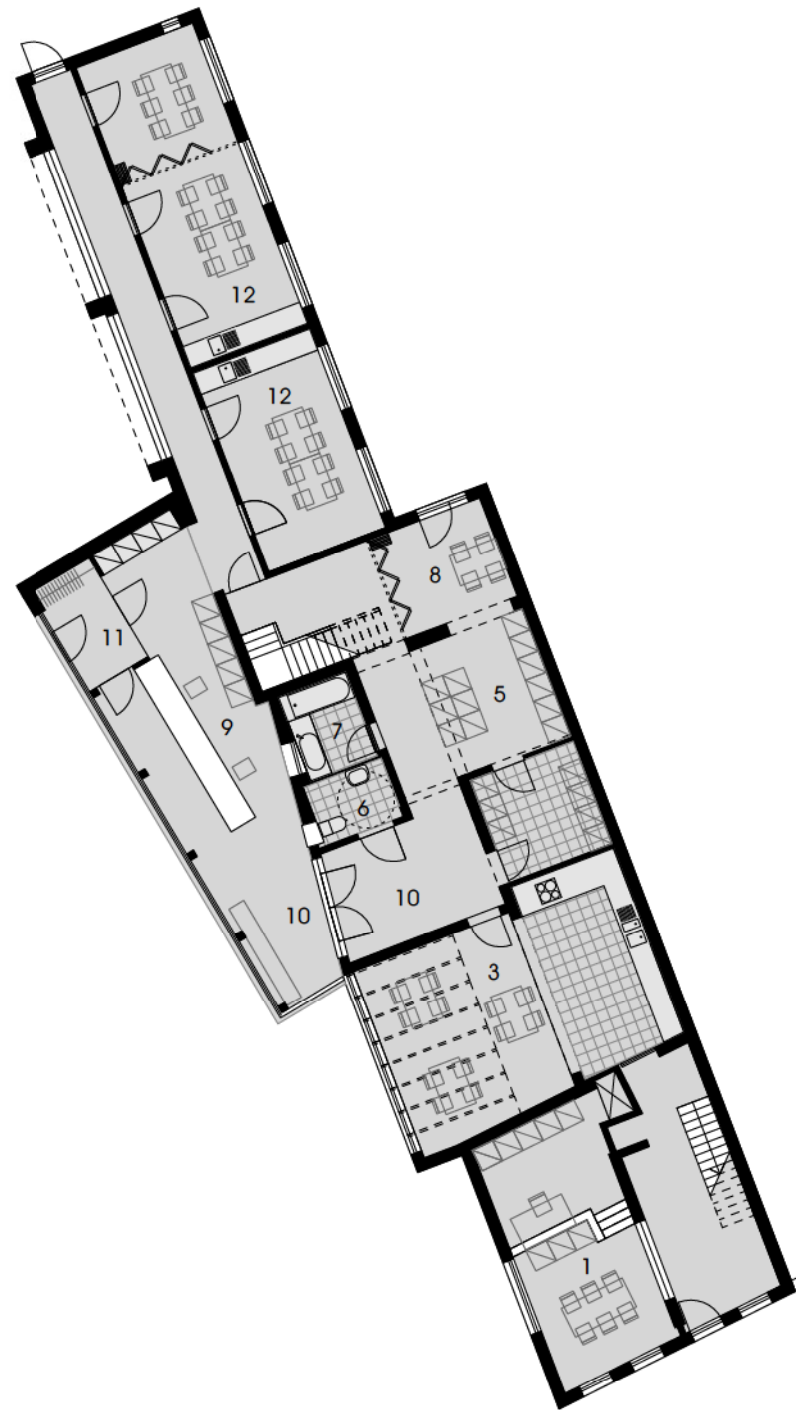

0 1 2 5 10 20m

VERBOUWING LEEFGROEP DE WILDE WINGERD: PLAN GELIJKVLOERS, MINIMALE VERSIE

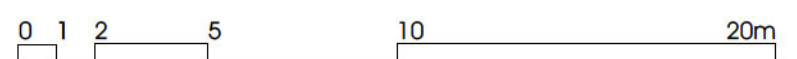
voor afbraak

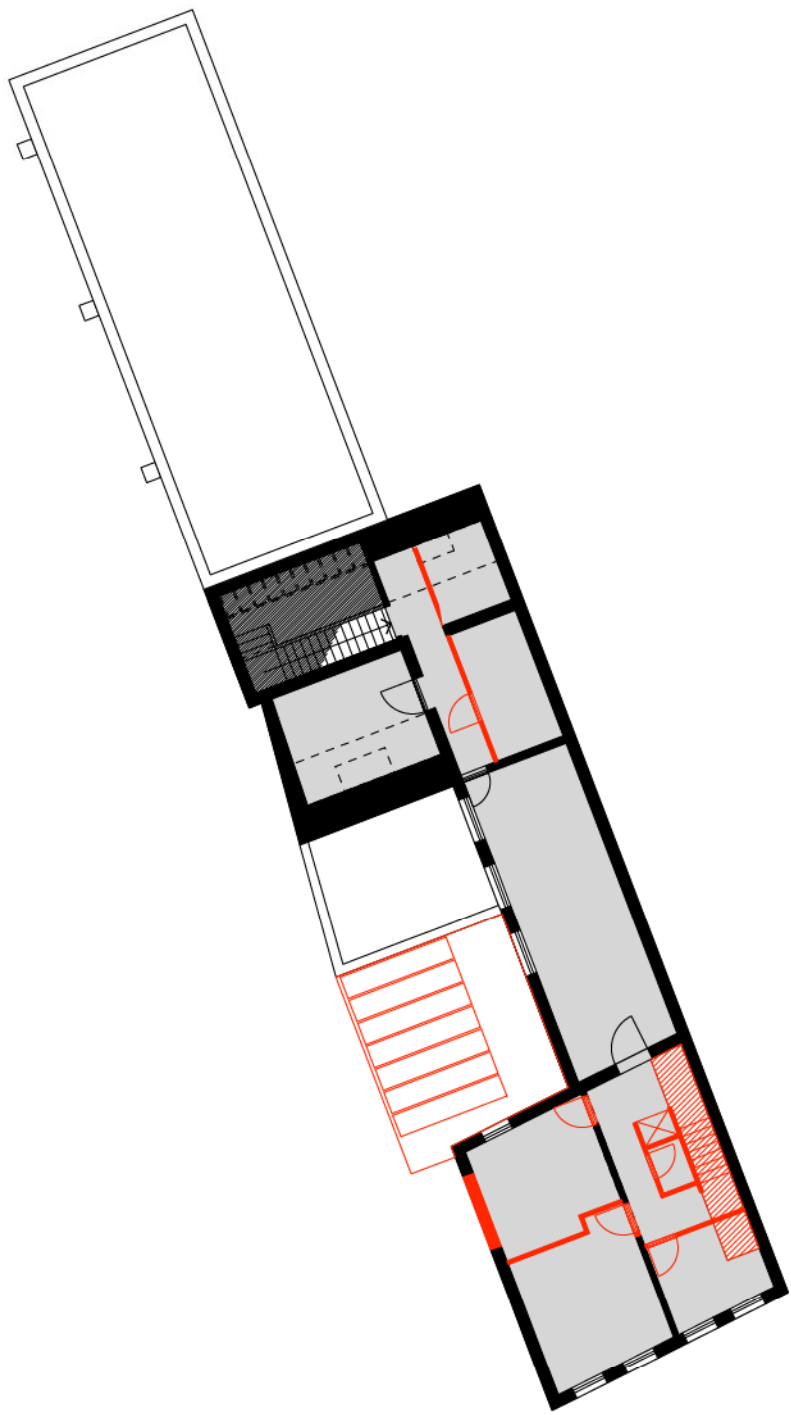
verbouwde toestand

ADMINISTRATIE/ BEGELEIDINGSTEHUIS/ GEMEENSCHAPPELIJK ONTHAAL

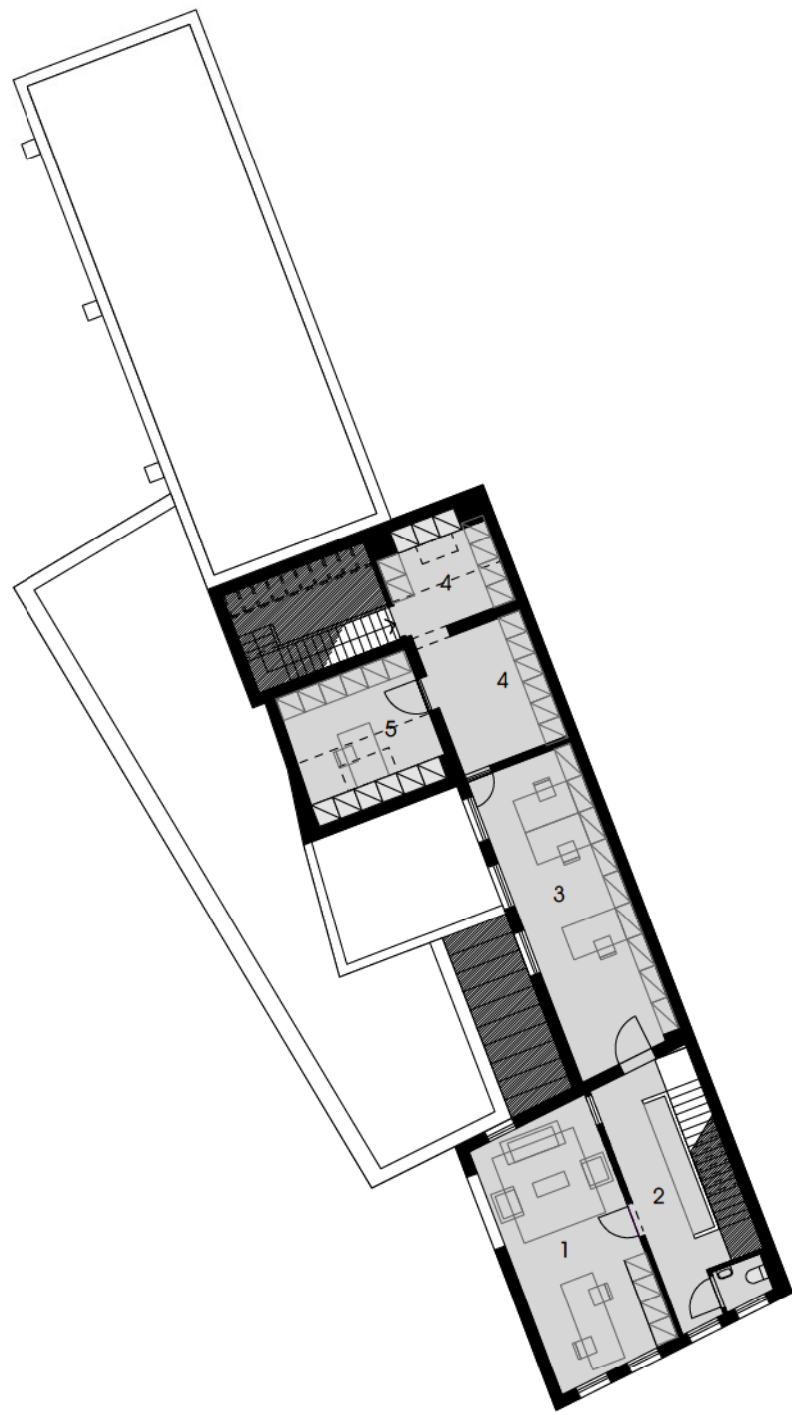
1. kantoor directie
2. keuken
3. polyvalente ruimte (modelling, vergaderen)
4. was- en stooklokaal/ technieken/ berging kuisgereedschap
5. berging
6. wc bezoekers (aangepast aan rolstoelgebruikers)
7. badkamer voor modelling
8. pauzerimte personeel
9. gemeenschappelijk onthaal cdw en dwb/ administratie
10. wachtruimte
11. inkomsas- vestiaire
12. polyvalente vergader- en bezoeksruimtes
(wachtruimtes bezoekers / modelling / referer personeel/ pleinaire vergadering)

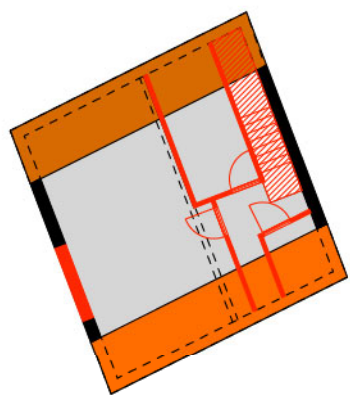
VERBOUWING LEEFGROEP DE WILDE WINGERD: PLANNEN VERDIEPINGEN

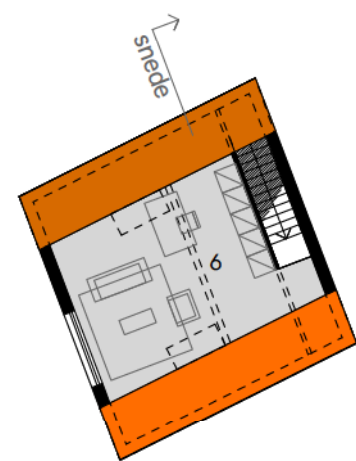
verd.1, afbraak

verd.1, verbouwde toestand

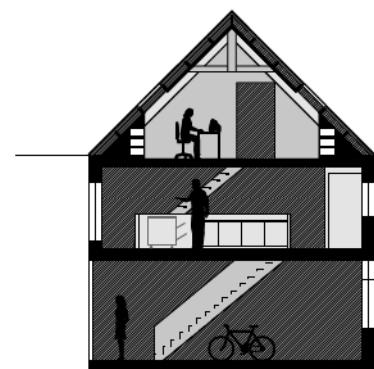
verd.1, afbraak

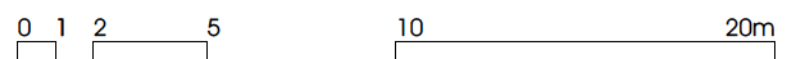
verd.1, verbouwde toestand

ADMINISTRATIE/KANTOREN

- 1. kantoor pedagogisch verantwoordelijke
- 2. overloop- dienstzone (koffie-copies-levend archief)
- 3. kantoren stagairs
- 4. archief
- 5. hoofdbegeleiderlokaal leefgroep ter beke
- 6. kantoor gezinsverantwoordelijke

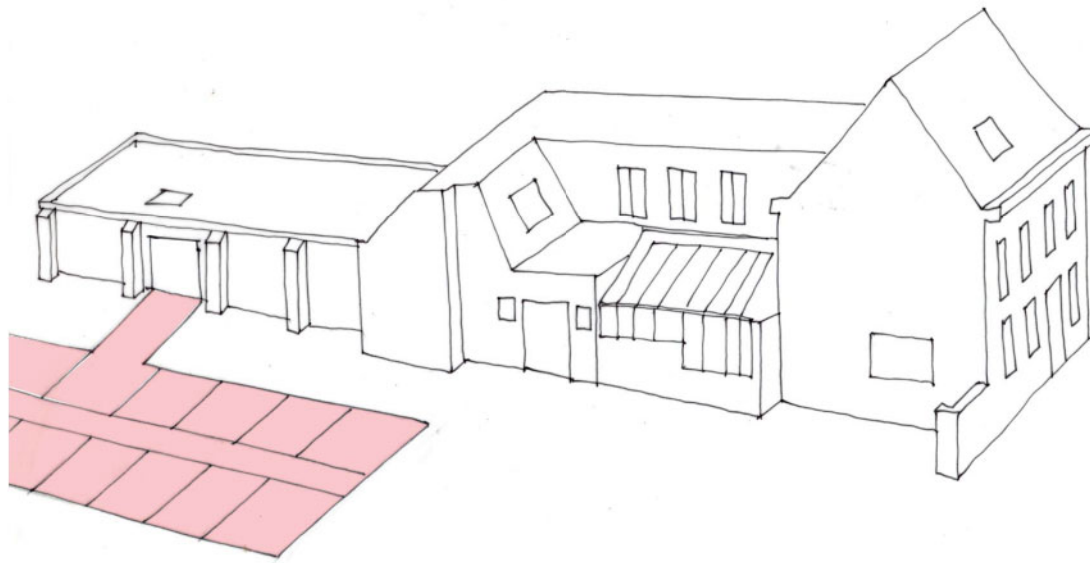

sneede

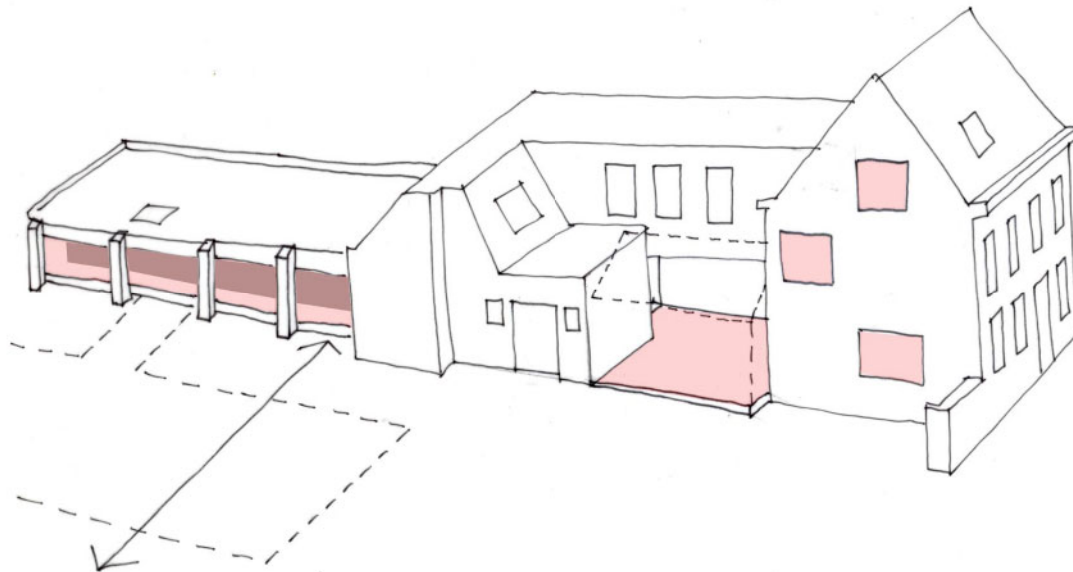

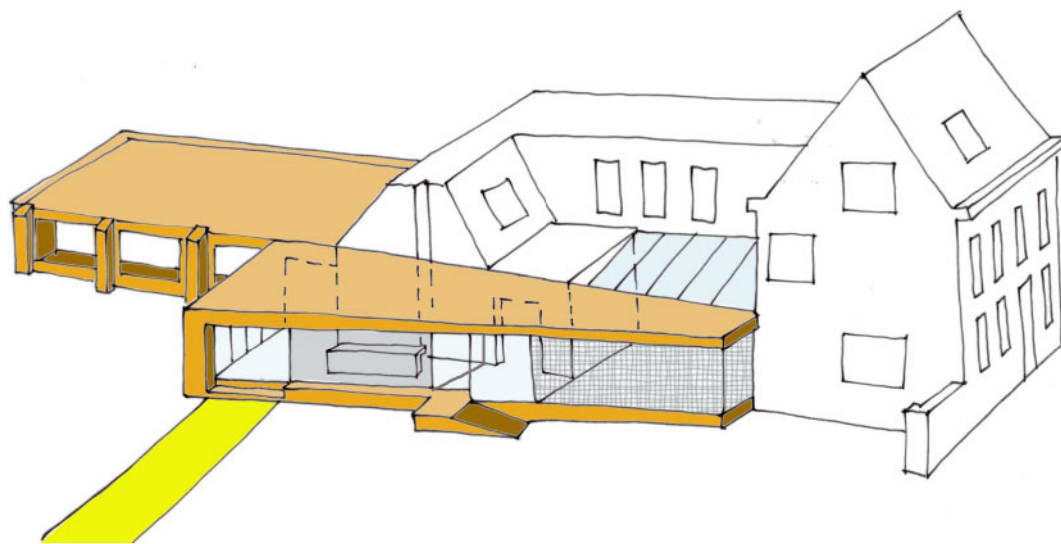
DE WITTE BERKEN: TRANSFORMATIE VAN DE WILDE WINGERD

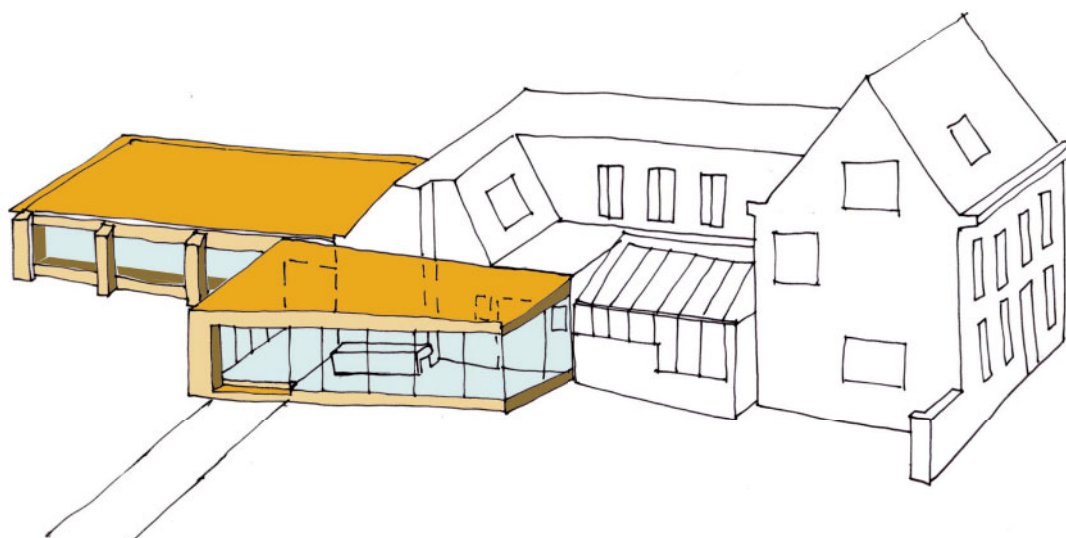
bestaande toestand

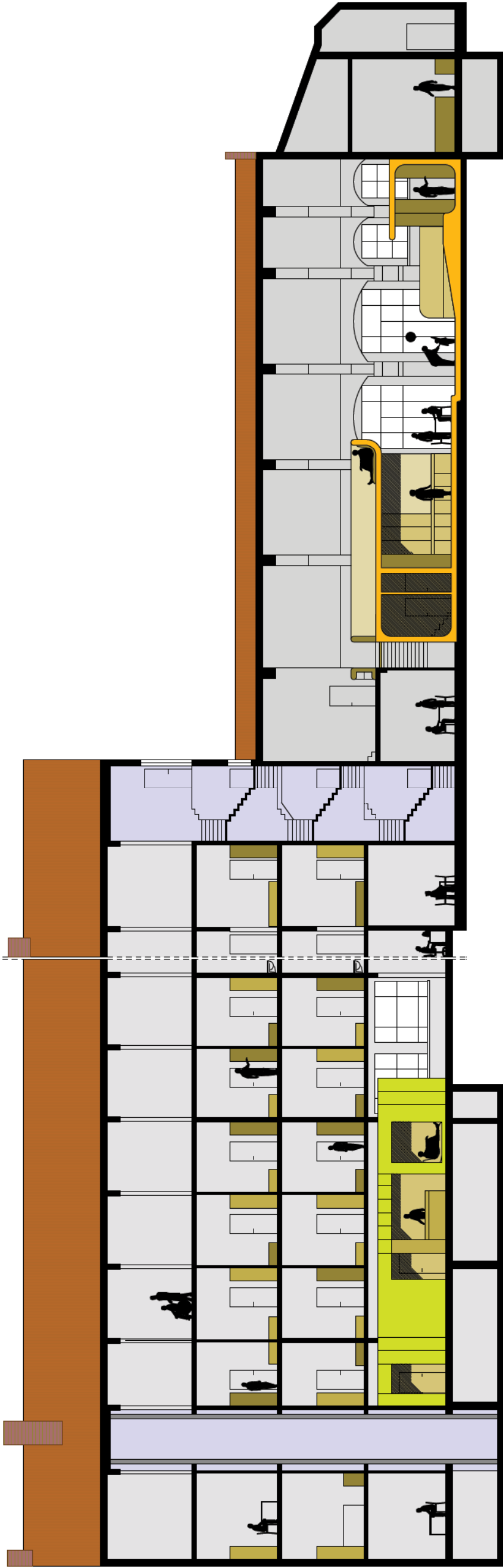
vrijgemaakte situatie

maximale versie

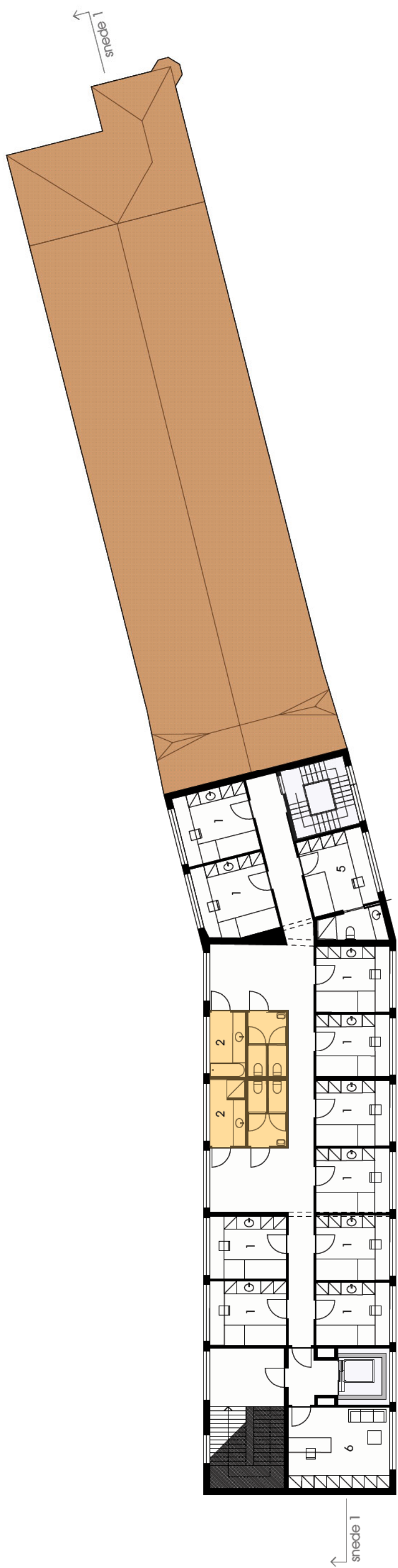

minimale versie

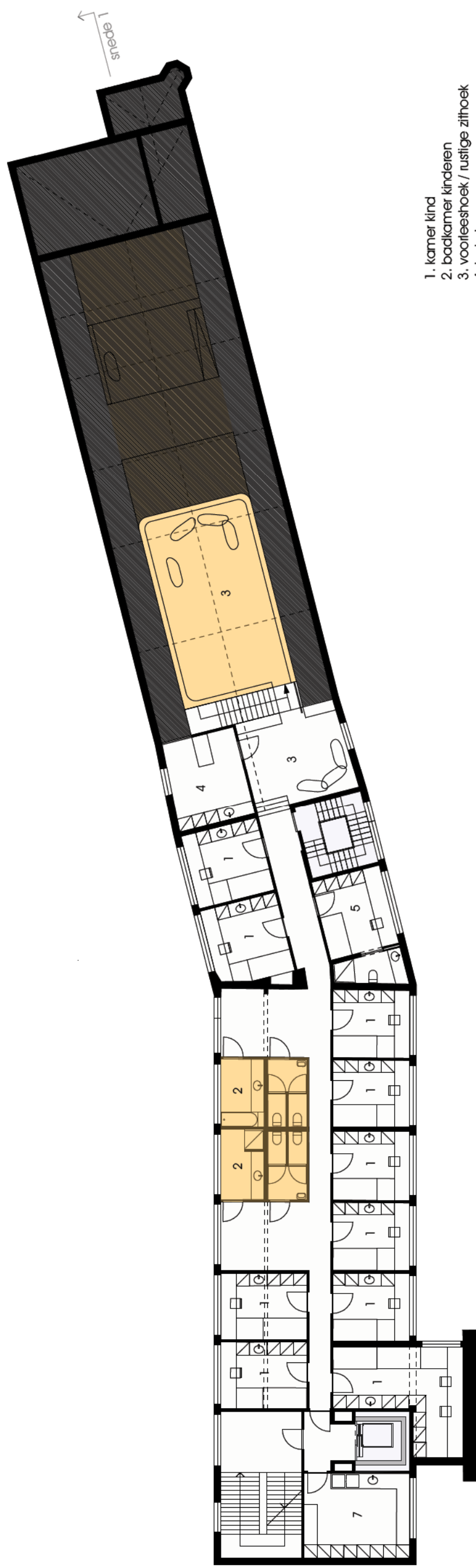
snede 1

plan 2de verdieping

slaapgedeelte leefgroep > 12j

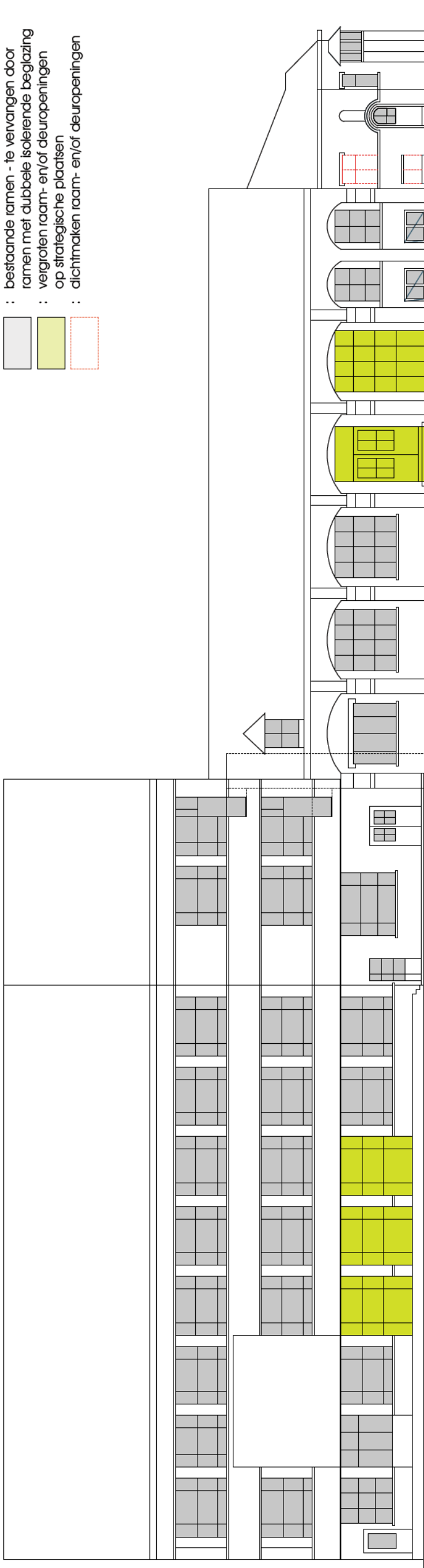
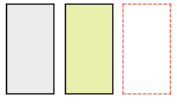
plan 1ste verdieping

slaapgedeelte leefgroep < 12j

- 1. kamer kind
- 2. backkamer kinderen
- 3. voorleeshoek / rustige zithoek
- 4. babykamer
- 5. nachtkamer begeleider
- 6. wakende nachtdienst
- 7. werkkruimte wakende nachtdienst (centrale wasplaats)

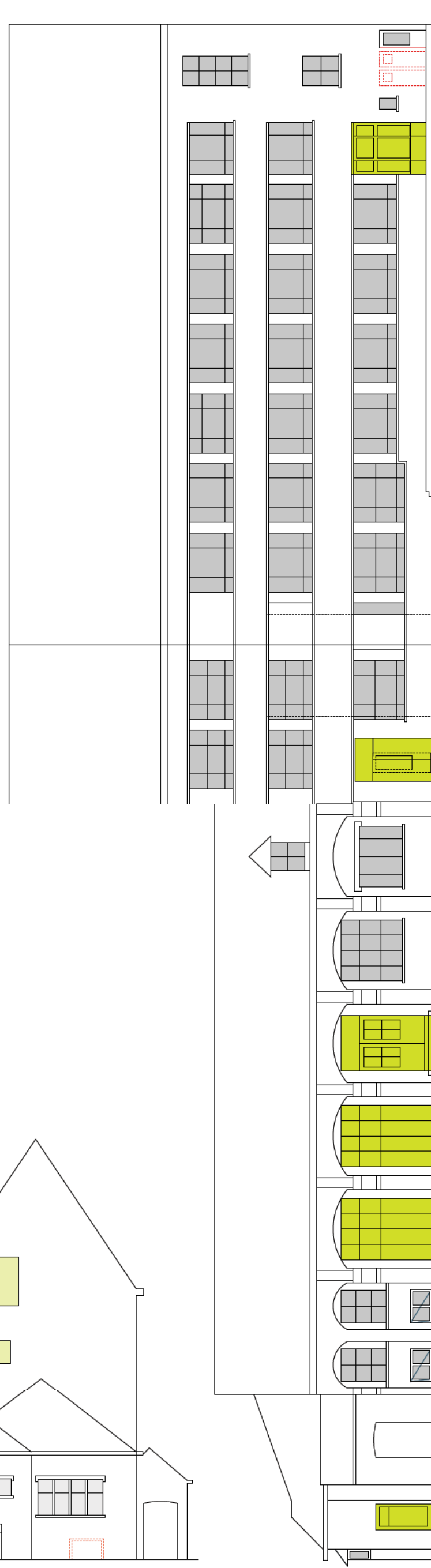
- : bestaande ramen - te vervangen door
- ramen met dubbele isolerende beglazing
- : vergroten raam- en/of deuropeningen
- op strategische plaatsen
- : dichtmaken raam- en/of deuropeningen

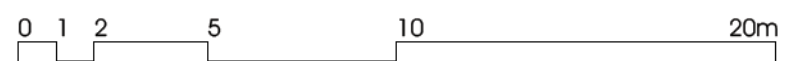
gevel zuid

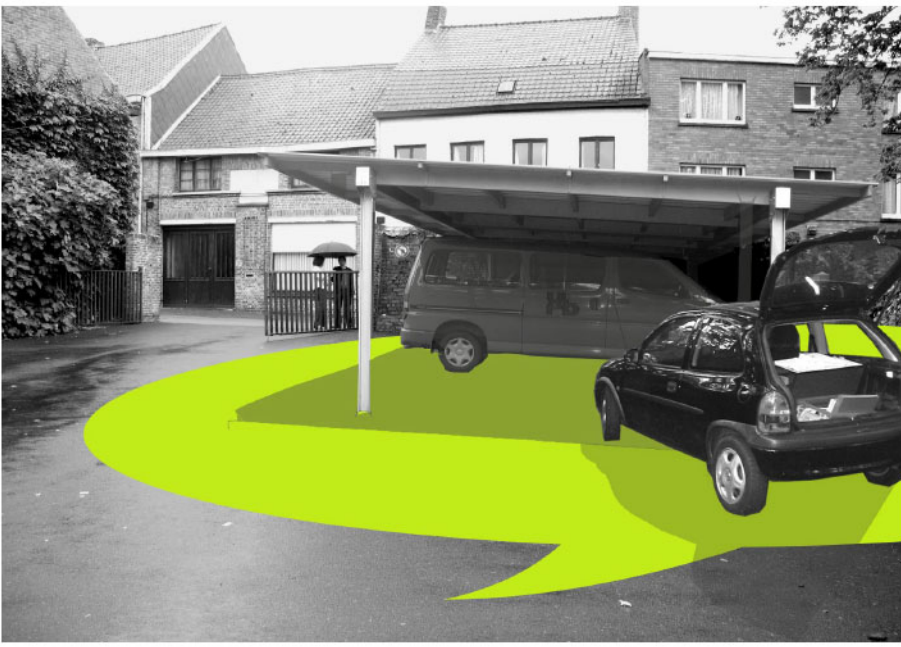
gevel oost

gevel noord

VOORPLEIN: VOORSTEL INTEGRATIE KUNST

De bouwheer formuleerde de wens om de % 1 regel voor kunst in te zetten voor iets bruikbaar. Gezien de budgettaire beperkingen kunnen we deze redenering onderschrijven. Omdat er geen budget werd vrijgemaakt voor de omgevingsaanleg, zouden we willen suggereren om het kunstwerk te integreren in het voorplein. Wij beschouwen het voorplein als een doek. We denken dat door de toevoeging of positionering van een (aantal) figuratieve vormen op het doek de ruimte georganiseerd wordt (circulatie –parkeren) Als het plein leeg is blijft de spanning tussen de abstracte vorm en de begrenzing van het plein voelbaar zoals de abstracte vormen op je schilderijen een positie zoeken op het doek. We vinden in Fabian Luyten een geschikt kunstenaar om dergelijke opdracht aan te pakken.

Overviews 7

P.I.K.

Overviews 3

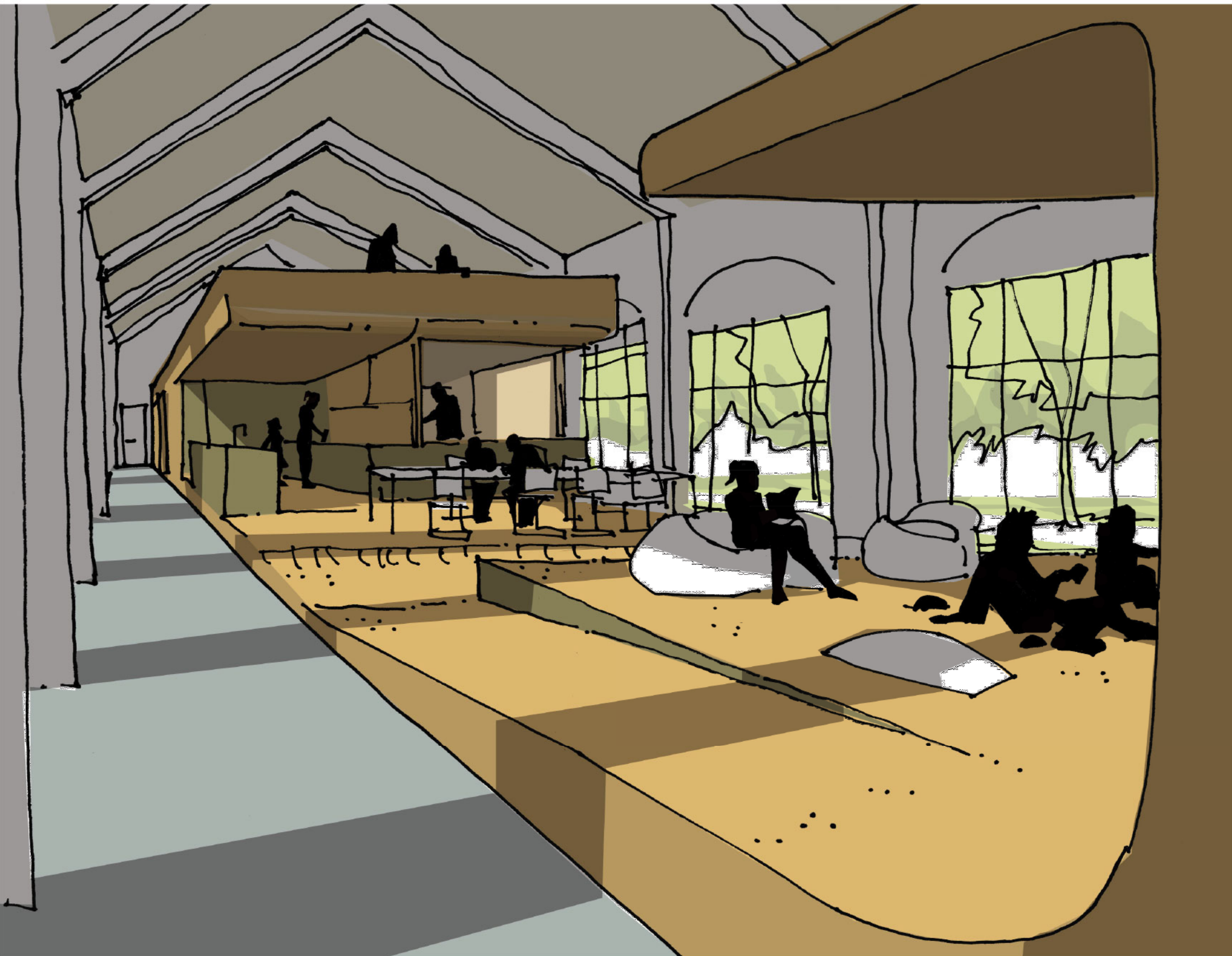
Over het werkproces van Fabian Luyten:

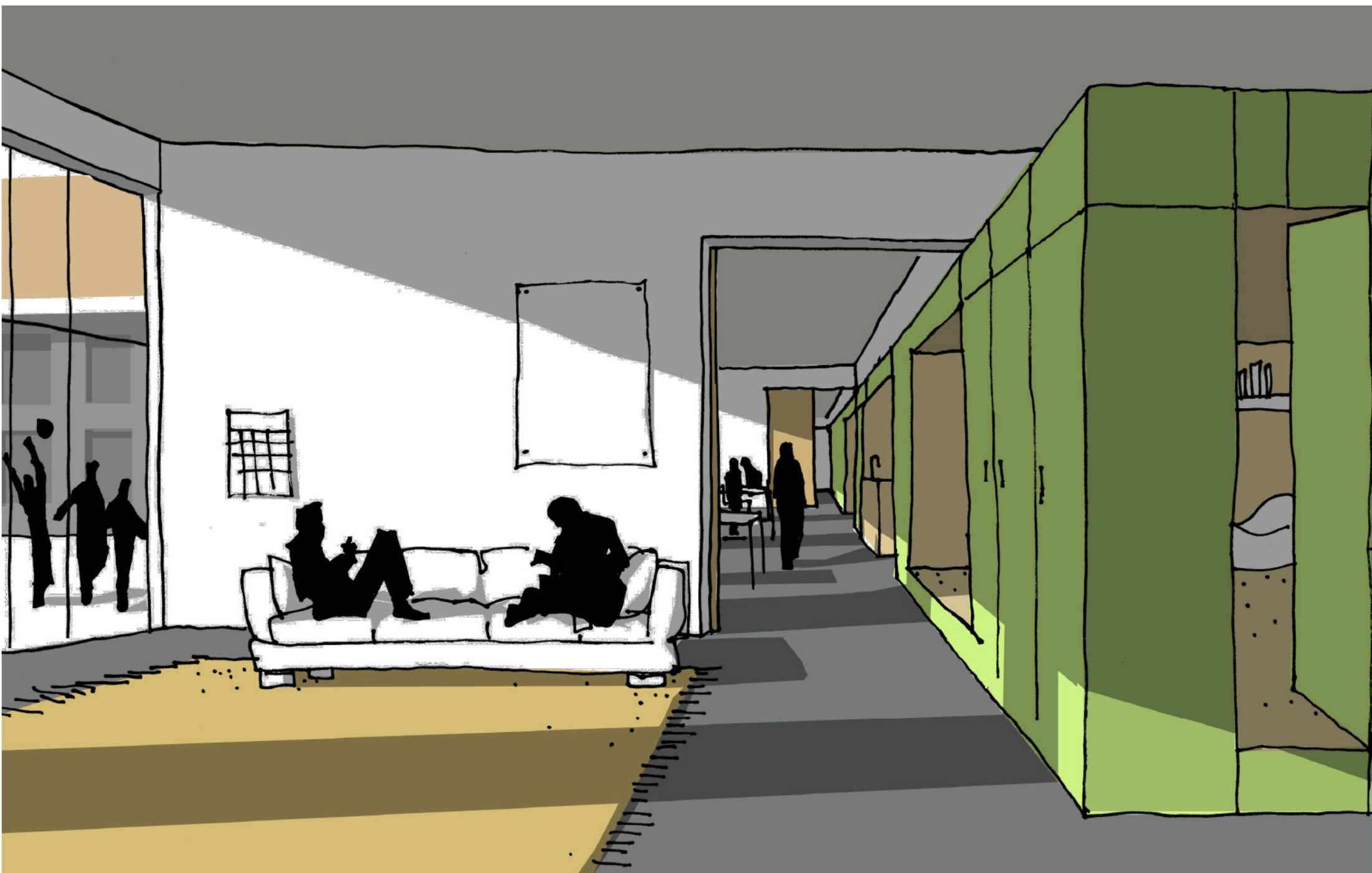
"Fabian Luyten plooit de ruimte open en vouwt ze weer samen. Met uiteenlopende materialen maakt hij in dit proces de toeschouwer bewust van zijn mentale en fysieke schaalverhouding ten opzichte van het object en de omgeving. Luytens kunst ontwikkelt zich in het dagelijkse leven en is net als de mens een actor binnen een omgeving. Die omgeving benadert hij over de grenzen van de kunst- en wetenschappelijke disciplines, over uiteenlopende materialen en waarnemingen heen. Hij tekent lijnen, schildert vlakken, construeert driedimensionale modules en maakt installaties." Tekst: Liesbeth Huybrechts

"Fabian Luyten maakt schilderijen, tekeningen en computerprints, modellen en paviljoenen. Zijn kunst beweegt zich stevast op de snijlijnen van schilderkunst, beeldhouwkunst en architectuur, maar bevat ook linken met wetenschappelijke domeinen zoals de geometrie en de linguïstiek. Bovendien schrikt hij er niet voor terug contact te zoeken met bouwondernemingen, architectenbureaus of meubelbedrijven, niet alleen met het oog op kunstinterventies, maar ook om zelf functionele objecten te ontwerpen. Dit vloeit rechtstreeks voort uit de essentiële kenmerken van zijn kunst." Tekst Frans Maes

In de omgevingsaanleg van Ilot St. Maurice te Rijsel door Xaveer De Geyter architecten vinden we een mooie referentie van hoe het kleuren van asfalt- en of betonvlakke een kwalitatieve, frisse omgevingsaanleg kan gemaakt worden.

NABESCHOUWING

De wereld van de Bijzondere Jeugdzorg is een verborgen realiteit waar de meeste mensen niet mee vertrouwd zijn. Het programma van zowel VZW Cdw als VZW DWB gaat om met moeilijke, gevoelige persoonlijke situaties van individuen, die in groepsverband (tijdelijk) worden een thuis gegeven.

Gebouwen mogen op dat moment dan ook niet in de weg staan, maar juist in dienst staan van een hoopvol traject. Het nog beter begrijpen van de werking en gevoeligheden ervan zal nodig zijn om de plannen te verfijnen om die doelstelling beter te bereiken.

De voorgeschiedenis van de gezamenlijke campus van Centrum De Wijzer en De Witte Berken is uiterst complex. Niet alleen de organisatie structuur van de vzw's en de leefgroepen kreeg sinds de start van bijzondere jeugdzorg op de campus andere vormen, ook het patrimonium waarin ze gehuisvest zijn onderging allerlei transformaties (uitbreidingen, compartimenteringen, renovaties,...) Elk probleem dat zich stelde voor de werking werd zo goed en zo kwaad al het kon binnen de beschikbare middelen opgelost.

De behoefte die daaruit groeide om de zaken eens grondig aan te pakken ligt ten grondslag van deze opdracht. Het synthesiserend doorgeven aan de ontwerpers van de immense hoeveelheid van ervaring en kennis over het programma in de projectdefinitie was misschien al de eerste stap naar een overkoepelende aanpak. Een ideeënwedstrijd als de open oproep is voor de bouwheer en ontwerper echter even kort als intensief. Het kan een katalyserend effect hebben: de tijd is rijp om een eenvoudig en helder idee te vinden dat tegemoet komt aan het gros van de behoeftes. Daarmee willen we allesbehalve zeggen dat het project klaar is. Een verfijning van de programma onderdelen, grondige kennismaking met de bouwfysische toestand van de gebouwen, keuzes maken binnen de budgettaire mogelijkheden,... in nauw overleg met de bouwheer zullen nodig zijn om tot goede gebouwen te komen. Wat we nu aan u de bouwheer voorstellen is dan ook eerder een soort bevraging dan een statement: *Wat als we nu zoiets zouden doen?*

